

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (2153) 1991 GEGUŽĖ-MAY 28

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

• 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416)275-4672

Lietuva ir Islandija

Išskilmėse šalia savo trispalvės jau matome ir Islandijos vėliavą. Tai pirmas ženklas, kad Lietuva nebepalikama viena pati likiminėse grumtynėse dėl savo nepriklausomybės įgyvendinimo. Islandija — senos kultūros, nuošali karštų geizerių šiaurės Atlanto sala. Ir karštų, jautrių širdžių, kai reikia tarti tiesos žodį, sakytą per šimtmečius, jai pačiai bekovojoant už laisvę ir pilietines teises, ir tai ne ginklu, o vieninga laikysena, paremta gimtojo krašto meile.

UŽTAT nenuostabu, kad Islandija pirmoji suprato mūsų kovą nuogomis rankomis prieš okupanto tankus. Suprato ir išdrįso pasauliui paskelbti teisėtą Lietuvos vyriausybės pripažinimą. Tai labai svarbi moralinė parama, dėl kurios Islandija mums jau nebėra vien tik salos ar valstybės pavadinimas. Islandija tampa mūsų siekius konkrečiai remiančio draugo sinonimu. Islandija — kol kas vienintelė nuo visų politinių baimių, diplomatinio dviveidiskumo atsiribojusi šalis. Tiesos žodis ją išaukština ir įamžina, iškelia virš visų kitų valstybių, kurios savo gerovę papratusios pirkti baimės, melo bei išsisukinėjimo kaina, pridėdant ir silpnesnius, jei to reikia. Kuri šalis bus antroji, kas paseks Islandijos pavyzdžiu — tai klausimai ir lūkesčiai, deginantys kiekvieną dieną, nes kovoje kiekviena — svarbi. Moralinės paramos Lietuva ne tik laukia ir dailosi, bet nemažu veržlumu ir ieško. Tuo tarpu islandiškų rezultatų dar nematyti. Tiesa, kai kurie Skandinavijos kraštai — Norvegija, Danija — jau drąsiau pradeda rodyti pritarimą Baltijos tautų siekiams, kai ką savanoriško ir atlieka mūsų naudai ar garbei. Visa tai stiprina viltį, kad sulauksime atstatomos Lietuvos pripažinimo. Šiuo metu politinių komentatorių sluoksniuose vis plačiau imamas svarstyti klausimas, ar mažieji vis dar darysis ką daro didieji, ar, nusivylę tūpčiojimais apie demokratiją žadantį, bet vis terorą naudojančią Gorbačiova, pasuks savu tiesiu keliu kaip tai padarė Islandija?

PAINI didžiųjų vakariečių laikysena verčia įtarinėti, kad jie nepritaria sovietinės imperijos žlugimui, jei toji imperija pasisuks laisvų ekonominių ryšių su pasaulio rinkomis keliu. Būdingas yra Vašingtono pabrėžimas gegužės 8 dienos susitikime su Baltijos valstybių vadais: nepriklausomybės atgavimo procesas neturėtų pakenkti Sovietų Sąjungos prestižui. Tai iškreipta, disonansinė mąstysena. Tai išimta dalelė iš kažkur slepiamo politinių svarstymų, įprasto savanauđiskumo labirinto. Visiems yra gerai žinoma, kad Sovietų Sąjunga savo reputacijai pradėjo kenkti jau nuo 1917 metų. Teisėtai išrinktos vyriausybės ignoravimas, blokada, sausio 13-tosios žudynės ir mūsų prezidento V. Landsbergio pavadinta šiuometinė "šliaužianti okupacija" — iš tikrųjų tai tik normalus bolševikinės revoliucijos atliepiai — pats pagrindinis prestižo griovėjas. Teise ir humaniškumu paremtas nepriklausomybės įgyvendinimo procesas, kokį ligi šiol pasaulis matė, neturėtų gąsdinti prezidento G. Bush'o. Anaipol — vakariečiai turėtų džiaugtis tokiais Baltijos šalių pasirinktais metodais. Turėtų džiaugtis ir juos remti. Istorią neturi daug pavyzdžių, kur kova dėl laisvės būtų buvusi vykdoma tikėjimu ir pasitikėjimu, kreipiantis į pasaulio galiūnus ir prašant ne ginklų, bet moralinės, maždaug Islandijos tipo, paramos. O Kremliaus prestižui kenkia jo paties teroristai — "juodųjų berečių" daliniai. Negi Vašingtonas galėtų to nematyti? Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Išimtis ateiviui iš Irako

Kanadoje plačiai nuskambėjo Irako ambasadoriaus Vašingtone Mohamedo Mašado staugus įsileidimas su skubiai suleikimais pilnoms ateivio teisėmis. Iki sausio 15 d. jis atkakliai gynė Irako diktatorių Sadamą Huseiną, jo invaziją Kuveitą, Jungtinių Tautų paskelbtą blokadą laikydamas nelegalių kitų valstybių kišimusi į vidinius Irako reikalus. Ambasadorius M. Mašatas JAV politikus netgi pavadino Izraelio marionetėmis, prez. G. Busho politiką — nuoga agresija prieš Iraką.

Karo veiksmų išvakarėse Irako ambasadorius M. Mašatas iš Vašingtono atskrido Vienon ir kovo pradžioje užmezgė ryšius su Kanados ambasada Austrijoje, siekdamas ateivio teisių Kanadoje. Esą jam reikia politinės globos, nors iš tikrųjų Iraką tebevaldo Sadamo Huseino vyriausybė, kurios ištikimu ambasadoriumi jam teko būti ne tik Vašingtone, bet ir Londone, Paryžiuje, Vienoje.

Kanada su kitomis šalimis Jungtinių Tautų vardu buvo įsijungusi ir karinius veiksmus prieš Iraką, o jos ambasada jau kovo 28 d. M. Mašatui išdavė oficialaus ateivio vizą, kurios kiti laukia mėnesius ir netgi metus. Kovo 30 d. M. Mašatas atskrido Kanadon ir už

\$222.000 nusipirko namą Van kuveryje. Tokiam skubiam ateivio įsileidimo Kanadon reikia atsakingų ministerių sprendimo. Tačiau šikart teisinamas, kad apie vizos išdavimą buvusiam Irako ambasadoriumi M. Mašatui nebuvo iš anksto pa informuoti nei užsienio reikalų ministras J. Clarkas, nei imigracijos ministrė B. McDougall. Pastaroji šias pareigas pabrėžė 21 d. perdavė B. Valcoulnd, pati perimdama užsienio reikalų ministeriją.

Pradėtas tyrimas dar nėra pilnai išryškines kaltininkų, kurių dėka oficialaus ateivio visa P. Mašatui buvo išduota be ministerių žinios ir sutikimo. Įtariamai taisyklės pažeidė valdžios biurokratai. Sadamą Huseiną garbinęs M. Mašatas nebuvo nusipelnęs tokios išimties, suerzinusios kitus vizų ilgai laukiančius ateivius.

Beveik sensacija tapo Kanados CTV televizijos pranešta kai kurių ateivių iš Graikijos apgaulė. Kanados vyriausybė rūpinasi karo veteranais, jų metinei paramai kasmet išleidama apie du šimtus milijonų dolerių. Ta finansinė parama kartais leidžiama pasinaudoti ir ateiviams, dalyvavusiems Vakarų sąjungininkų kovoje prieš A. Hitlerio Trečiąjį Reichą. Ši privilegija 1985 m. butas atskrido Kanadon ir už

(Nukelta į 9-tą psl.)

Atgimstančioje Lietuvoje atgimsta ir jaunimas, ilgai prievartautas komunistinės ideologijos ir valdžios. Nuotraukoje — lietuvių priima Sutvirtinimo sakramentą. Nuotrauka ROMUALDO POŽERSKIO, laimėjusio nacionalinę premiją

Vilnius - Maskva - Vašingtonas

Lietuvos ateitis - šios trijulės rankose • Visos trys sostinės pilnos svyravimo ir politinio netikrumo • Tai pabrėžia prancūzų spauda ir įvelgia besikeičiančią JAV politiką

Ne kartą esame pastebėję, kad Prancūzijos spauda tebesidomi Lietuvos grumtynėmis su Kremliumi už nepriklausomybę ir gana dažnai spausdina pranešimus apie naujausius įvykius Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse. Tasai domesys dar labiau sustiprėjo ryšių su Baltijos valstybių vadovų vizitu Vašingtone ir Prancūzijos prezidento atsilankymu Maskvoje.

"Vašingtono rūpesčiai"

Ta proga žymusis dienraštis "Le Monde" 1991.IV.25 išspausdino aktualų straipsnį "Vašingtono rūpesčiai". Jo autorius Daniel Vermet gvillekaln Baltųjų rūmų sovietinę laikyseną ir vadina ją "netikrumo politika netikrumo būklėje". Esą Vašingtonas nežino ką daryti. Straipsnio autorius rašo:

"Gorbimanija, kuri buvo taip būdinga pirmiesiems perest-roikos metams, yra jau baigta, bet amerikiečiai nežino kaip elgtis sovietinių pareigūnų akivaizdoje šiame krizės laikotarpyje. Vašingtone visi sutinka, kad Sov. Sąjunga pradėjo byrėti, vienybė pairisi, pajėgumas mažėja, 'centras' vis mažiau begali atsispirti respublikom, ekonomija eina bankroto linkme, prezidentas apsirūpino įgaliojimais, bet nepajėgia jais pasinaudoti".

Amerikiečiai mato visa tai, tačiau mano, kad be Gorbačiovo būtų dar blogiau. Esą be jo nei Rytų Europa nebūtų buvusi išlaisvinta, nei Vokietija sujungta, nei taip lengvai laimėtas karas Persų įlankoje. Nusiginklavimo srityje atsirado kliūčių iš sovietinės kariuomenės vadovų pusės, bet ir

juos palenkti į taikų susitarimą galės tikėtis Gorbačiovas.

Dvejopas Gorbačiovas

Prancūzų žurnalistas cituoja buvusio JAV prezidento Niksono pareiškimą: "Vienos atominės galybės saugumas negali būti grindžiamas kitos galybės nesaugumu. Mums reikalinga Sov. Sąjunga kaip tarptautinė dalininkė siekiant naujos pasaulio tvarkos".

Pacitavęs šį pareiškimą, žurnalistas priduria: vienas dalykas tartinis su Gorbačiovu kaip centrinės valdžios pareigūnu, kitas dalykas stiprinti jį toje pozicijoje. "Padėti Gorbačioviui? Kuriam? Tam, kuris demokratina valstybė, ar tam, kuris siautėja Vilniuje?" Atsakymą autorius randa Herzeno posakyje apie carą Aleksandrą II-reformatorių: "Esu už išlaisvintoją tiek, kiek jis išlaisvina".

Vašingtono politika

Minėtasis prancūzų žurnalistas pastebi, kad ir sovietinė valstybė, ir jos visuomenė gana sparčiai keičiasi. Jis cituoja JAV Valstybės departamentą sekretoriaus Baker'io patareją Zoelick, pareiškusį nuomonę, kad Sov. Sąjungos centrinė valdžia silpnėja, o respublikų — didėja. Esą ateityje ir Vašingtonas turėtų pradėti daugiau tartis su atskirom sovietinėm respublikom. Jau ir dabar Vašingtone priimami minėtų respublikų vadovai dar ne paties prezidento, bet kitų aukštųjų valdžios pareigūnų. Išimtis buvusi padaryta tik Baltijos valstybių vadovams.

Čia žurnalistas pastaboje primena, kad JAV pareigūnai nevisuomet pasižymi takti-

kumu. Kai Lietuvos premjerė K. Prunskienė lankėsi Baltuosiuose rūmuose, buvo priversta pereiti eilinio lankytojo procedūrą 1990. B. Jelcinas buvęs priimtas JAV prezidento patarejo, kurio kabinete Bush'as paspaudęs ranką ir Jelcinui.

Baltiečių atvejis — specialus

Rašydamas apie Vašingtono laikyseną baltiečiams, prancūzų žurnalistas pastebi, esą Vašingtone manoma, kad baltiečių respublikos neigiamai trukus būsiančios nepriklausomos ir kad jų atvejis yra specialus. J. Baker'is, lankydamasis Maskvoje, buvo pasirošęs daryti didelį nuolaidų Gorbačioviui, jeigu jis grąžintų nepriklausomybę Baltijos valstybėms.

O Gorbačiovas, anot vieno žinovo, esąs atsidūręs keistoje būklėje: "Juo daugiau jis stengiasi išlaikyti imperiją, juo daugiau rizikuoja ją prarasti. Juo daugiau Vakarai spaudžia jį elgtis su pakraščiais (periferija) vienodu masu, juo daugiau verčia Maskvą viską atmeti".

Baltijos valstybių atvejis esąs skirtingas nuo kitų sovietinių respublikų, kurios prieš įjungimą Sov. Sąjungon nebuvo priklausomos arba buvo labai trumpai. Pvz. Gruzija buvo si nepriklausoma tik trejus metus — nuo 1918 iki 1921 metų, nebuvo pripažinta nei JAV, nei kitų valstybių. O kai JAV pripažino Sov. Sąjungą 1933 m., Gruzija buvo jos dalis.

Vašingtonas, anot prancūzų žurnalisto, "mano, kad Baltijos valstybės, kurių įjungimo Sov. Sąjungon Vakarai oficialiai pripažino, yra

(Nukelta į 6-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Tautinių mažumų teisės

Europos taryba kuria mažumų teisės pagrindus

A. LEMBERGAS

Europos taryba ne nuo šiandien rūpinasi mažumų reikalais, kurie apima labai platų klausimų ratą ir yra susiję su įvairiomis veiklos sritimis bei reikalauja jų bendradarbiavimo. Tai jau parengti ar dar teberengiami Europos tarybos dokumentai.

Principai ir siūlymai

Pernai spalio 1 d. Europos tarybos parlamentinis susirinkimas priėmė *Rekomendaciją 1134*. Šis dokumentas buvo ilgiai rengiamas. Rekomendacijos pagrindą sudaro Maltos parlamentaro socialisto Brincat'o pranešimas, pateiktas susirinkimui pernai rugšėjo 24 d., politikos reikalų komiteto nuomonė ir susirinkimo svarstymai.

Šioje rekomendacijoje aiškinama, kodėl Europos taryba laiko mažumų klausimą svarbiu, kokie yra pagrindiniai mažumų teisių principai bei tų teisių apsaugos priemonės. Nurodomi du pagrindiniai principai: pirma, Europos žmogaus teisių susitarime įrašytų teisių garantavimas; antra, bendroji neigiamo diskriminavimo klauzulė ir teigiamo diskriminavimo priemonės, kitaip tariant, tiek draudimai, kurie neleidžia mažumų skriausti, tiek ypatingo palankumo sąlygų sudarymas mažumoms, kad jos nebūtų skriaudžiamos.

Rekomendacija primena Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių susitarimo 27-įjį straipsnį, taip pat ir Helsinkio baigiamąjį aktą, nes šiuos įpareigojančius dokumentus yra pasirašiusios visos Europos tarybai priklausančios valstybės. Konkrečiai siūlomi du būdai: arba sudaryti ypatingą Europos tarybos susitarimą dėl mažumų apsaugos, arba įvardyti mažumų teises, kurias būtų galima įtraukti į Europos žmogaus teisių susitarimo papildymų priedą.

Europos mažumų charta

Europos taryba jau nuo 1980-ųjų metų rūpinasi mažumų santykiais su vietos valdžia. Pirmas apčiuopiamas šių pastangų rezultatas buvo *Nutarimas 192*, kurį 1988-tais metais priėmė Nuolatinis Europos vietos ir sričių valdžios pasitarimas dėl sričių ir mažumų kalbų Europoje.

Šiomet vasario mėnesį buvo peržiūrėtas Europos sričių ir mažumų kalbų chartos pasiūlymas, kuris tebėra dar tobulinamas. Charta nustato galimą mažumų ar sričių kalbų naudojimą įvairiose srityse — švietimo darbe, santykiuojant su žinybomis ir teismo organais,

susizinojimo priemonių, kultūros, visuomenės ir ūkio gyvenime. Šių teisių užtikrinimas, kaip numato charta, nėra pigus dalykas ir reikalauja nemažai valstybės lėšų. Todėl chartoje sakoma: "pagal kiekvienos kalbos padėtį", o tai reiškia, jog valstybei paliekama galimybė veikti savo nuostūra ir pagal savo galimybes pasirinkti atitinkamas apsaugos priemones.

Charta neįvardija Europos mažumų ar sričių kalbų. Jos redagavimas dar nepasibaigė, tebeieškoma kai kurių sprendimų. Dar nenuspręstas chartos teisinis pobūdis. Nuomonės svyruoja tarp deklaracijos ir konvencijos, tai yra, tarp pareiškimo ir susitarimo. Labai galimas dalykas, kad jau ateinančių metų pradžioje charta bus priimta, tačiau iki to laiko ją turi apsvastyti visos komisijos ir pareikšti savo nuomonę.

Mažumų apsauga

Italijos ir Vengrijos prašymu, Europos komisija už demokratiją per teisę apsvartė mažumų apsaugos klausimą ir parengė principų dokumentą, kuris buvo išdėstytas Kopenhagos pasitarime pernai birželio mėnesį. Komisija savo darbą tęsė ligi parengė susitarimą, kaip siūlė visuotinio susirinkimo Rekomendacija 1134.

Europos mažumų apsaugos konvencijos pasiūlymą priėmė Europos tarybos parlamentary visumos susirinkimas savo pilnatinės posėdyje šiemet vasario 8-ją. Susitarimas siekia sukurti tokius įstatymus ir jų priežiūros tvarką, kuri skirtųsi nuo Europos žmogaus teisių susitarimo tuo, kad joje labiau pabrėžiamas mažumų apsaugos klausimas.

Susitarimas nustato pagrindines teises, kurios taikomos visoms mažumoms pagal apibrėžimą, kaip jis nusakomas tame susitarime. Tos teisės apima daugelį dalykų — nuo tautinės sąmonės apsaugos ir ugdymo iki mažumos dalyvavimo viešajame gyvenime. Tam reikia priežiūros mechanizmo, kurį valdytų nepriklausomas žinovų organas.

Susitarimas galios tik tai toms mažumoms, kurios turi gyvenamojo krašto pilietybę, ir negali pažeisti valstybių suverenumo bei teritorijos vientisumo principo. Jis neatstoja jai vidaus ar tarpvalstybinių priemonių, bet nustato bendrąsias sąlygas, kuriomis būtų galima jį kuo plačiausiai taikyti. Susitarimo projektą dabar svarstys vyriausybės žinovų komisija, o po to jis bus perduotas ministerių komisijai.

Šiame numeryje:

Lietuva ir Islandija

Stiprėja viltis sulaukti Lietuvos pripažinimo

Vilnius-Maskva-Vašingtonas

Lietuvos ateitis šios trijulės rankose

Tautinių mažumų teisės

Europos taryba kuria mažumų teisės pagrindus

KGB Lietuvoje ir išeivijoje

Saugumiečių veikla tėvynėje ir išeivijoje

Tiesiai ir atvirai

Vilniečio Henriko Paulausko praecities šešėliai ir tikrovė

Kūrybinės jėgos ir jų praradimas

Dr. Vytauto Meškos sveikatos patarimai

"Loreta, Tu — nugalėtoja"

Apie šių dienų Lietuvos savanorius

Bunkeris Pfi ir jo gyventojai

Bunkeris žmonėms, praradusiems viską gyvenime

Lituanistas vilnietis Šlapelis

Suėję 50 metų nuo kalbininko mirties

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509 LEIDEJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai" REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, mėmė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoje - JAV dol., oro paštu - \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Kitataučių spaudos atgarsiai

Ambasadoriaus išvedžiojimai

Sovietų Sąjungos ambasadorius Kanadoje R. Ovinnikov biuletenyje "Diplomat Canada" š. m. balandžio 1 d. laidoje rašo apie pažangą, padarytą Sov. Sąjungoje siekiant demokratijos ir laisvos rinkos. Jis taip pat mini "naują galvoseną" ieškant gerų tarptautinių santykių ir tarpusavio pasitikėjimo. Tokiai pažangai betgi esama kliūčių, kurių svarbiausia esanti Baltijos respublikų problema. Ambasadorius rašo: "Kokios yra tikros priežastys, kurios apsunkina šiuose kraštuose padėtį? Kai kas tvirtina, kad problemos esmė yra centro vadovaujama agresija šiose respublikose. (...) Tiesa, kad Baltijos respublikose įvyko tragedija — buvo prarastos gyvybės. Mes tai apgailestaujame.

Tačiau, kaip pabrėžė prezidentas Michailas Gorbaciovus, įvykių raida Vilniuje ir Rygoje jokių būdų nebuvo prezidento politinės linijos pasireiškimas. Jeigu būtų ten įvykusi tyčinė agresinė intervencija, tai pagal "Washington Post" telefoniniai ir kitokie ryšiai būtų buvę tuoj nutraukti ir užsienio žurnalistai išstremti. Bet taip neįvyko. 'Glasnost' tebegyvuoja".

Čia ambasadorius iš savo valdžios neapdairumo ir tikėjimo sovietinei propagandai nori padaryti dorybę. Reikia būti labai naiviam, kad patikėtų, jog sovietai įleido Vilniun užsienio korespondentus, kad parodytų jiems, kaip ligi dantų ginkluoti sovietų desantininkai šaudė ir tankų vikšrais traisko beginklius žmones. Centras, patikėjęs Burokevičiaus propaganda, norėjo užsieniui parodyti, kaip "Liaudies pyktis nušluoja buržuazinę ir fašistinę Landsbergio valdžią ir atstato demokratiją". Tačiau Lietuvos piliečiai, užsienio korespondentams stebint, rizikuodami savo gyvybėmis vieningai stojo ginti savo pačių išrinktos valdžios.

Savo straipsnyje ambasadorius Ovinnikov tris kartus pabrėžia, kad kruvinoji intervencija buvo padaryta be centro (Maskvos) žinios ir nėra iš anksto apgalvoto plano pasekmė. Jeigu taip tikrai būtų, tai dabar centras gerai žino, kas įvyko ir gali bent dalį padarytos žalos atitaisyti. Jeigu centras to nenori padaryti, tai reiškia, kad Gorbaciovio vadovaujamas centras žinojo, kas buvo planuojama padaryti Baltijos kraštuose.

Sovietų kariai Vilniuje

Nepriklausomas savaitraštis "Moskovskije Novosti" balandžio 21 d. laidoje išspausdino straipsnį "Lietuva — šimtas dienų po pučo". Straipsnyje rašoma apie parlamento rūmų barikadas, televizijos bokštą su gsdinančiu įrašu: "Stok! Praėjimas, pravažiuojamas uždraustas. Saugojamas objektas. Prieš peržengusius ribą bus panaudotas ginklas!". Straipsnio autoriai taip pat kalbėjosi su sovietų kariais:

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(Prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal
susitarimą

Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

"Vilnius, kaip ir anksčiau, yra kariškių patuliuojamas. Prie LKP-TSKP pastato mus sulaukė Sov. Sąjungos vidaus reikalų kareiviai. Sukinėdami rankose nusibodusias gumines lazdas, mandagiai paprašė cigarečių.

— Ką jūs čia veikiate, vyrukuai?

— Mes prieš Sąjūdį. Jie nori krašte įvesti fašizmą...

— Ar tai jūs iš jų pačių girdėjote?

— Ne, mes nesuprantam apie ką jie kalba.

— Bet argi jūs nežiūrėte televizijos ir neskaitote laikraščių?

— Pas mus kareivinėse televizorius rodo tik vieną kanalą ir yra įjungiamas tik kai yra rodoma programa "Vremia". Iš laikraščių turime tik "Pravda".

— Nusipirkite patys. Jų daug ir visokių yra parduodama.

— Eilinis gauna tik 30 rb. mėnesiui, ir dar pažadėjo duoti 20 rb. kompensacijos. Vos užtenka rūkalams ir batų tepalui. Jeigu atsirastų koks rublis kitokiam laikraščiui ir politrukui sužinotų — leidimo išeiti nebus; sakys: Palaikiai fašistų sąmokslą prieš tėvynę ir partiją".

Dalyvavę sausio mėn. žydinės sovietų kariai po penkių valandų buvo išvežti iš Lietuvos. Naujai atvykę kariškiai negauna informacijos apie padėtį Lietuvoje. Politrukai neperardo savo įtakos kariuomenėje ir nepaisant "glasnost", užsiima klaidinančia propaganda.

Išduotas lietuvis

Varšuvos dienraštis "Gazeta Wyborcza" trijose gegužės mėn. laidoose rašo apie Arūno Vasilievo pagrobimą ir išdavimą sovietams. Tai atliko vokiečių ir lenkų KGB bičiuliai.

Arūnas Vasilievas gimė 1970 m. Klaipėdoje. 1989 m. gegužės 17 d. jis buvo pašauktas tarnauti sovietų kariuomenėje. Pradžioje jis tarnavo Kaliningrado (Karaliaučiaus) srityje, vėliau buvo perkeltas į Karabachą, 1989 m. gruodžio pabaigoje jis pasišalino iš dalinio, nes nenorėjo tarnauti svietimos valstybės kariuomenėje ir užsiregistravo Lietuvos vidaus reikalų ministerijoje kaip pabėgėlis iš sovietų armijos. Lietuvoje jo ieškojo sovietų KGB. 1991 m. vasario mėn. Vasilievas kartu su kitu lietuviu, kurio pavardę jam prašant nėra skelbiama, visai legaliai su lietuvišku pasu atvyko į Lenkiją.

Balandžio 28 d. abu lietuviai peržengė Vokietijos sieną ir paprašė politinės globos. Vokiečiai su Vasilievu elgėsi pradžioje gerai, bet sužinoję, kad jis yra sovietų ieškomas, užrakino jį kambaryje. Vokiečių pasienio sargyba balandžio 30 d. perdavė abu lietuvius lenkų karinei valdžiai, kuri juos tuojuo pristatė sovietų KGB. Kitas lietuvis buvo paleistas, o Vasilievas suarakintas ir išvežtas į Karabachą. Pasak sovietų karinio komisaro Lenkijoje, jam gresia mirties bausmė už tėvynės (?) išdavimą.

Lietuvos informacijos centras Varšuvoje užprotestavo Lenkijos užsienio reikalų ministerijoje prieš tokį lenkų karinės valdžios elgesį. J.B.

• Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, remėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dekingai — "TŽ" leidėjai

KGB Lietuvoje ir išeivijoje

Lietuvoje saugumiečiai dabar veikia tyliai, bet plačiai reiškiasi išeivijoje

ELENA KVIKLYTĖ

1991 m. balandžio 16 d. "TŽ" straipsnyje "Pražūtingoji troika" plačiai kalbama apie KGB Sovietų Sąjungoje. Jame rašoma: "Nėra sovietiniame gyvenime srities, kurios KGB ranka nepasiektų".

Bandymai pakelti šydą

Nuo 1985 m., t.y. nuo "perestroikos" sužydėjimo Sovietų Sąjungoje, lyg ir buvo pakeltas šydas nuo šios organizacijos, pradėta apie ją plačiau rašyti ir kalbėti. Pirmieji Sovietijoje prabilo laikraštis "Literaturnaja gazeta" ir žurnalas "Ogionok". Nepriklausoma Maskvos demokratinė jaunimo televizijos laida "Vzgljad" ("Zvilgnis") paruošė ir parodė programą apie KGB veiklą, buvo pakvietusi į studiją net patį Kriučkovą. Tuomet per TV jis bandė vaidinti demokratą, sakdamas: "Velnias ne toks baisus, kokį jį piešia".

Tačiau taip apsimetinėti KGB aktyvistams neišlaikė užteko kantrybės. Palaipsniui ši organizacija vėl nusimetė savo besišypsiančią kaukę ir perėjo į aktyvaus smogiko vaidmenį. Buvo suformuluotas naujas motto: "Visi, kurie per daug žino ir kalba, yra nusistatę prieš "perestroiką" ir truko Sovietų Sąjungos demokratizacijos procesui bei perėjimui į laisvos rinkos ekonomiką".

Išdava šito KGB "superstroikėjimo" ta, kad minėta TV laida "Vzgljad" buvo uždrausta, o žurnalistai persekiojami. Pakeisti dauguma laikraščių ir žurnalų redaktorių, visoms TV programoms vėl įvesta cenzūra, vėl skaitomi laiškai, klausomasi telefono pokalbių. Tik dabar tai jau daroma su kitu padožu: "Kad nebūtų pakenkta 'perestroikai'".

Baltijos kraštuose

Esant tokiai būklei Sovietijoje, kyla klausimas, kaip gyvena Pabaltijio KGB-istai. Atrodo, jų likimas nėra linksmas.

1991 m. balandžio 24 d. nepriklausomas Lietuvos laikraštis "Respublika" išspausdino straipsnį "Viščiukus skaičiuoja rudenį, o saugumiečius — po Nepriklausomybės paskelbimo". Šiame straipsnyje rašoma, kaip estų savaitraštis "Eesti Ekspress" buvo išspausdintas Arno Eassiano pasiūlymas skirti milijoną sovietinių rublių tam, kuris laikraščiu pateiktis etatinį ir neetatinį Estijos KGB-istų sąrašą.

Visose organizacijose esama judų, ypač jeigu siūlomi dideli pinigai. Tokie sąrašai buvo gauti labai greitai. Pasirodo, Estijos KGB yra 6.579 etatiniai (iš jų 1.257 — pagalbinis personalas). Į tuos duomenis neįtraukti pasienio kariškiai, vidaus reikalų skyriaus tekiniai, užsienyje dirbantys agentai.

Tai mažutėje Estijoje, kurioje viso yra tik apie 1.5 milijono gyventojų. Be žmonių persekiojimo, informacijos kaupimo pačioje Estijoje, jie klausia telefono pokalbių Švedijoje, Suomijoje ir kitur.

Lietuvoje

Kokia gi padėtis Lietuvoje? Atrodo jų gyvenimas čia nėra lengvas. Lietuvos laisvės lyga, tremtinių bei buvusių politinių kalinių sąjungos jau keletą metų nuolat organizuoja piketus prie KGB komiteto vartų. Ypač aktyvūs jie buvo, kai buvo sužinota apie Saugumo archyvų išvežimą ir naikinimą. Nenuilstantys šioje kovoj yra buvę politiniai kaliniai, "paragavę" Saugumo darbo, žinantys jų veiklos metodus.

Daugiau nei prieš metus Lietuvos TV laidos "Veidrodis" žurnalistai bandė prasiskverbti su filmavimo kameromis į KGB komiteto vidų. Jie nufilmavo ir parodė visai Lietuvai labai turtingai ir šiuolaikiškai įrengtus saugumiečių "darbo" kabinetus. Pavyko prieiti prie metalinių grotų ir sunkių, kaustytų durų, vedančių į vadinamuosius "Saugumo požemius". Tačiau toliau prasiskverbti nepavyko. Ne vieną TV laidos žiūrovą nustebino tai, kad tame pastate turbūt yra sukaupta pusė visų Lietuvoje esančių kompiuterių ir kitos naujos aparatuūros. Respublikoje yra dar daug parduotuvių, kur skaičiuojama mediniais skaitliukais. Žodžiu, ta-

me siaubo pastate yra laikoma informacija apie kiekvieną Lietuvos žmogų.

Apie 1991 m. sausio mėnesį tame pačiame "Respublikos" laikraštyje atsirado skyrelis "Juozas informuoja". Žmogus, slaptyvardžiu "Juozas" yra lietuvis, Saugumo karininkas, pakeitęs savo pažiūras ir dirbantį Lietuvos labui. KGB valdžia niekaip negali jo išaiskinti, o tai kelia didelį nerimą šios organizacijos viduje.

Žinoma, kad po sausio 13 d. žudynių Vilniuje atsistatydino 8 lietuviai KGB karininkai. Jie buvo nubausti, o jų vietą užėmė iš Gudijos atsiųsti svetimtaučiai. Pats komitetas liko be viršininko, o jam vadovauti ėmė generolas Caplin. Jis po sausio įvykių pasislėpė kariniame "Šiaurės" miestelyje, esančiame Vilniuje, vilniečių pramintame Gimlegradu.

"Juozo" duomenimis, Maskvoje esanti KGB valdžia stipriai bara blogą Lietuvos KGB-istų darbą. Už bausmę jie net negavo iš Maskvos pažadėtų paskyrų automobiliams.

Žodžiu, iš vienos pusės KGB Lietuvoje susiduria su barimais iš Maskvos valdžios, iš kitos pusės — su didžiule lietuvių neapykanta. Juos skundžia ir jų šalinasi visi, kas anksčiau bijojo ir tylėjo. Jeigu anksčiau, pavyzdžiui, Vilniaus universiteto šokių ansamblui ar "Ratilio" važiuojant į užsienį, visi matė kokių palydovus, kurie nemoka nei šokti, nei dainuoti, bet tylėjo, tai šiuo metu studentijos tarpe jau niekas nebetyli.

Išeivijoje

To paties "Juozo" duomenimis, šiuo metu KGB veikla Lietuvoje yra labiau įslaptinta, ne tokia matoma, nors ji vyksta patyliukais. Ji esanti labai suaktyvinta išeivijoje. Atrodytų, ko gi jiems reikėtų čia, laisvose kraštuose? Čia jų veikla nukreipta keliomis kryptimis.

1. Žlugdyti materialinę pagalbą Lietuvai, sėjant nepasitikėjimą parlamentu ir atskirais veikėjais. Pavyzdžiui, stengiamasi kalbėti žmonėms, kad neverta aukoti pinigų Lietuvai, nes jos vadovai yra nedori ir tuos pinigų pasisavina. Šiuo klausimu ypač atakuojami senukai, kurie neturi tiesioginių turto paveldėtojų, pensininkų klubai ir kitos pagalbos Lietuvai organizacijos.

2. Humanitarinės pagalbos Lietuvai žlugdymas, skleidžiant negražias šnekas apie vis dažniau studijuoti ar gilinti žinias kokioje nors srityje atvažiuojančius žmones. Savaime aišku, kad geri specialistai, paruošti užsienyje, pagreitins ekonomikos ir mokslo vystymąsi Lietuvoje, o tai labai nepriimtina Sovietų Sąjungai.

3. Visais būdais stengtis paveikti ir parsigauti atgal į Lietuvą žmones, kurie, KGB akimis, "per daug žino ir per daug šneka". Šiuo atžvilgiu KGB-istų baimė yra pilnai suprantama, nes jau dabar vis ilgiau išaiškintų, dirbančių užsienyje, saugumiečių sąrašai. Jie linkę įskusti vienas kitą. Ypač tie, kurie nebemato prasmės tęsti šį nešvarų darbą.

4. Žinoma, kad yra sudaryti sąrašai užsienio lietuvių, kurie vadinami "pavojaingais Sovietų Sąjungai, nes jie žinasi

į sovietų vidaus politiką". Jie negaus įvažiavimo vizos į Sovietų Sąjungą ir negalės patekti į Lietuvą. Tai daugiausia žinomi išeivijos mokslininkai, gydytojai, bankininkai, politiniai veikėjai, žurnalistai.

5. Kištis į kultūrinę lietuvių išeivijos veiklą, kontroliuoti, kas yra rašoma ir spausdinama.

Lietuvos rašytojų sąjungos mėnesinis žurnalas "Nemunas" spausdino rašytojo Romualdo Lankausko pasakojimą apie pasaulio rašytojų PEN klubo suvažiavimą. Tiesa, jis mini, kad KGB-istai dabar labai nutilę, nesikiša į kalbas, bet viską nori girdėti. Ta tema jis kalbėjosi su iš JAV atvykusiu Algirdu Landsbergiu ir Miunchene gyvenančiu Saulium-Tomu Kondrotu. Lietuvoje labai gerai girdimos ir mėgstamos radijo laidos "Laisvoji Europa". Rašytojas, bėglys iš Lietuvos, kaip visada sarkastiškas S. T. Kondrotas pasakė: "Šitų šiukšlių pas mane privažiuoja kelis kartus per metus, bet jie mane savotiškai pralinksmina ir net įkvepia".

Sužeistas slibinas

Saugumiečių veikla išeivijoje yra plati. Nors ir badaujanti "blogio imperija" pinigų KGB veiklai negali. Tačiau šitas slibinas yra sužeistas, piktas ir grėsmingas. Jo veiklą labai gerai jaučia specialistai, mokslininkai, atvykę iš Lietuvos, profesinės šeimos. Juos visai stengiamasi atitraukti nuo politikos, tiesos pasakojimo išeivijai. Vietiniai KGB-istai juos pasitinka maloniai šypsodamiesi, išskęstomis rankomis. Vietoje susitikimų su mokslininkais, politiniais veikėjais, jiems siūloma išgerti, nueiti į restoraną ir kitos pramogos, kad tik atitrauktų nuo pagrindinio tikslo, dėl kurio buvo atvažiuota. Siekdami sugadinti jų gerą vardą išeivijos akyse, jie skleidžia įvairias paskalas apie besimokančius lietuvius. Stengiamasi prilipinti prie valdžios atstovus lydinčių žmonių, juos paimti savo "globon" po viena, juos nugrudyti, iškamantinėti, o paskui paskleisti gandą — tai esąs girtuoklis ar šiaip nerimtas žmogus. KGB vartoja įvairius metodus, nevengia įdėti net narkotinių medžiagų į svečio taurę ir pan.

Kaip juos atskirti?

Kyla klausimas, kaip juos atskirti išeivijoje? Šie žmonės yra labai landūs, lipšni, kaip kramtoma guma. Krinta į akis tai, kad jie gyvena ne pagal savo kišenę (t.y. išleidžia pinigų žymiai daugiau, negu jų uždirba). Limpa prie visų naujai atvykusių jiems "įdomesnių" žmonių, siūlydami savo paslaugas.

Jie dažniausiai gyvena KGB valdžios jiems išnuomotuose butuose, kuriuos turi keisti kas 5-7 metus, mėtydami pėdas. Kartais bando apsigyventi privačiose šeimose. Tuo jie panašūs į virusus, kurie įlenda į lietuvių bendruomenės ląsteles, įnešdami ten klaidingą informaciją. Tokia pažeista šeima pradeda, pati to nepastebėdama, skleisti neteisingas žinias, prasideda grandininė reakcija.

Todėl mes visi šiuo metu turime būti ypatingai budrūs ir apdairūs.

A+ A

ELENAI TOLVAISIENAI

mirus,

jus vyrą STASĮ, dukrą — JÜRATĘ, sūnų PETRĄ ir visus
gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

KLKMD Lietuvos kankinių parapijos skyrius

A+ A

MYLIMAI

MARYTEI JASELIŪNIENEI

mirus Lietuvoje,

jus mielam vyrui PETRUI, broliui VACLOVUI, šeimai, broliams, sesutėms ir jų šeimoms Lietuvoje bei visiems artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime —

V. M. Butrimai

A+ A

LEVUTEI ANDRIULIONIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame vyrą VINČĄ, dukrą dr. DALIĄ, sūnų ALGĮ su šeimomis ir kitus gimines —

St. Petersburg Beach, FL

Stasė ir Vacys Urbonai

A+ A

ELEONORAI ANDRIULIONIENEI

mirus,

jus vyrą VINČĄ, dukrą dr. DALYTĘ su šeima, sūnų ALGĮ ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Dr. Nijolė Šernaitė

Salomėja Pargauskienė

A+ A

LEVUTEI ANDRIULIONIENEI

mirus,

jus vyrui VINCUI, sūnui ALGIUI, dukrai dr. DALIAI, jų šeimoms, visiems giminėms bei artimiesiems liūdesio valandoje reiškiamė gilią užuojautą —

Adolfas Kanapka,

sūnus Juozas ir šeima

Mylimai žmonai ir mamytei

A+ A

ELENAI TOLVAISIENAI

netikėtai iškeliauvus amžinybėn,

jus vyrą STANISLOVĄ, dukrelę JÜRATĘ, sūnų PETRIUKĄ ir gimines užjūryje nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Bronius Agurkis ir

Liucija Maldūnienė, Čikaga

B.S.R.Z. Prakapai ir Birutė

L.E.R.B.T. Stanuliai

J. Liutkienė

A+ A

LEONUI ALEKNAI

mirus,

dukrą LIUCIJĄ CAMPBELL, kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

D. T. Renkauskai

A. Artiškionis

V. Astrauskas

M. Račys

T. Z. Zaleskiai

Vienerių metų mirties sukaktis

Kas miršta? Ar žmogus? Ne jis. Ne, ne!

Jis į gyvenimą, į šviesą žengia.

Ir visa vysta tolimame sapne.

Ir visa gimta kitoje padangėje.

(B. Brazdžionis)

Sueina vieneri metai, kai netekome

mylimo vyro, tėvo ir senelio

A+ A

MIRO CHAINAUSKO

Už jo vėlę bus laikomos Mišios 1991 m. birželio 8, šeštadienį, 12 val. Šiluvos Marijos šventovėje Londone. Maloniai prašome gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti Mišiose ir prisiminti vėlonį maldoje.

Liūdesys likę — žmona Danutė,

vaikai — Marijus ir Silvija,

marti Kristina, žentas John

bei vaikaičiai

P A D Ė K A

A+ A

JONAS MANIUŠKA,

mūsų mylimas tėvelis, mirė 1991 m. balandžio 4 d.

Nuoširdi padėka Prisikėlimo parapijos kunigams už iškilmingas gedulines Mišias, maldas laidotuvių namuose ir kapinėse.

Ačiū Prisikėlimo parapijos ir vyrų "Aro" chorams už gražų giedojimą šventovėje bei kapinėse. Ypatinga padėka "Aro" choro nariams, nešiusiems karstą į uniformuotai dalyvavusiems laidotuvėse bei V. Pečiuliui už atsisveikinimo žodį, tartą kapinėse.

Dėkojame visiems atsilankiusiems laidotuvių namuose bei palydėjusiems tėvelį į amžino poilsio vietą. Ačiū už užrašytas Mišias, gėles prie karsto ir pareikštas užuojautas. Nuoširdi padėka ponioms ir panelėms už pyragus pusryčiams, visiems aukojusiems tėvelio prisiminimui Pagalbos Lietuvai vajui.

Nuliūdę: dukra Alvyra ir

sūnus Jonas su šeima

Baltijos valstybių vadovams – Lietuvos aukšč. tarybos pirmininkui VYTAUTUI LANDSBERGIUI, Latvijos min. pirmininkui IVARS GODMANIUI ir Estijos min. pirmininkui EDGARŠ SAVISAARUI, besilankantiems JAV-se, buvo surengtas priėmimas Vašingtone, Kapitoliūs patalpose. Iš kairės: kongresmanas STENY HOYER, VIKTORAS NAKAS, VYTAUTAS LANDSBERGIS, senatorius ALFONSO D'AMATO

Nuotr. Br. Čikoto

Tiesiai ir atvirai

Mano praeities šešėliai ir dabarties tikrovė. Rašo iš Vilniaus atvykęs Lietuvos valstybinio muziejaus direktorius HENRIKAS PAULASKAS, buvęs ilgametis televizijos diktorius

Ketvirtą kartą atskridau į Kanadą. Bet tik šį kartą išdrįstu atvirai ir be baimės rašyti bei kalbėti tai, ką jaučiu ir mąstau, kas įgimta iš tėvų, savo gyvenimu patirta ir patikrinta.

Po tragiškųjų 1991 m. sausio 13 dienos įvykių paaiškėjo, kas yra kas, žmonės išsitiesė ir tvirtai pasirinko kurioje barikadų pusėje jie lieka.

Atsimenu EXPO 67 dienas Kanadoje. Visas pasaulis joms ruošėsi. Seniai susirašinėjau su giminėm, gyvenančiais Montrealyje, bet man, sovietų politikalinių sūnui, kad ir dirbančiam atskingai darbą Vilniaus radiofone, mažai buvo vilties pamatyti laisvąjį pasaulį. Bet jaunystėje visados turi daug vilties, vis tiki ir viliesi.

Į Kanadą, į parodą, vyko nemažai oficialių atstovų iš Lietuvos, net veikė nedidelė propagandinė respublikos ekspozicija. Čia atvažiavusiems mokslo, kultūros, spaudos ir propagandos veikėjams mano giminais, kuris čia gyveno nuo 1948 metų, buvo populiarus ir sveikatos, gaudantys tautai prikišo: "Giriatis didelė sovietinė demokratija, bet net giminėm neleidžiame atvažiuoti pas mus, vis bijote, kad kas nepabėgtų iš jūsų vaizduojamo rojus. Kodėl taip yra? Ką slepiate?". Šie įrodinėjo — taip negali būti. Susikirtu, kad pabandys praktikoje. Iš giminačio gavau iškvietimą. Po devynių mėnesių laukimo ir tikrinimo, ar nepabėgsiu, jau vėlyvą rudenį netikėtai gavau leidimą atvažiuoti į Kanadą. Tai man buvo virš fantastinių sapnų.

Atvykus Kanadon

Sutikau savuosius, kurio vienas brolis buvo nušautas vokiečių gaudant naujokus į totalinę mobilizaciją, o sugrįžus sovietiniams okupantams visa jo giminė — motina ir broliai išvežti į Sibirą. Iš ten jo vienas brolis nebesugrįžo.

Sibiro stepių plotuose mirtis pakirto mano tėvo motiną, amžinai atgulė dėdė Gritė, jos dukros vyras Balčiūnas, mano tetos vyras Matulis buvo užmuštas virstančio kirtime medžio. Išvežė mano pusseserės Mockūnaitės. Partizanų gretose žuvo giminaičiai — tėvas ir sūnus Jokubkos, dėdė Sklepnys ir jo sūnus. Priskaičiavome, kad buvo ištremti ir represuoti dvi dešimtys artimųjų.

Mano tėvas, nepriklausomoje Lietuvoje teisininkas, sovietinių okupantų buvo suimtas jau 1940 m. rugpjūčio 22 d., kalintas Panevėžio kalėjime, kuris garsėjo baisiosios sąlygomis ir kankinimais, buvo išvežtas karui prasidėjus ir už akių nuteistas Rusijos Čkalovo miesto kalėjime dešimčiai metų kalėjimo. Nuo bado ir džiovos jis

mirė baisiajame Kazachstano Karlage 1943 m. birželio 26 d. Kapas nežinomas.

Apie visa tai 1967 m. rudenį su giminėm Montrealyje, laisvo pasaulio laisvame mieste, kalbėjom pašnibždom. Visą pasiekiantys sovietinio saugumo voratinkliai driekėsi ir grąsino, buvo dar labiau pavojingi net ir čia. O man juk reikėjo grįžti tėvynėn. Todėl į daugelio oficialių paklausimų atsakydavau trafaretiškai, sovietinėm frazėm. Ir tai, lietuvių susijęm, kur buvo minima vietos lietuvių radijo sukaktis, kur dalyvavo poetas Henrikas Nagys, žurnalistas Liudas Stankevičius, viešojoje kalboje prasitariau: "Didelė garbė šitam turtingam ir demokratiškam kraštui Kanadai, kuris jus priglaudė ir daugelį gyvybę išgelbėjo..." Kalbėjau toliau apie lietuvišką alų. Vėliau giminaitis pastebėjo: "Sovietai už tokius žodžius jau galėtų kabintis. Bet viskas baigėsi negirdom, laimingai."

Daug kas tada klausė: "Kaip pats gali būti diktorium, kaip tavimi pasitikėti?" Aiškinau: "Jiems reikalingi geri, gražūs balsai. Tai Dievo dovana, o įgimti gabumai ir daviniai nesimėto. Gergždžiančio, nemo kančio kalbos, blogos diktijos, kad ir partijos nario, niekas į diktorius nepriims. Toks ir yra paradoksas — nė vienas iš Lietuvos radijo diktorių nepriklauso komunistų partijai. Jie tik perka mūsų sugebėjimus. Skaitome tekstus, kuriuos mums kiti paruošia — redaktoriai, žurnalistai. Aišku, kraštutinai galvojančiam, gal reikėjo būti juodadarbiu. Tamsos karalystėje beprasmiška ieškoti šviesos. Bet buvom jauni, taip norėjosi žmoniškesnio gyvenimo."

Sovietiniame raizgyne

Grįžus iš Kanados buvo pareikalauta įspūdžių spaudai. Ne tokių, kokius iš tikrųjų patyrei, o kokie buvo reikalingi propagandinei sovietų apgaulės mašinai. Ką parašiau, redaktoriai viską vertė aukštyn kojom. Netgi mano istorinę lietuvių emigracijos apybraižą pavertė ateistiniu paskvilu. "Minties" leidyklos vyr. redaktoriui Beržiniui sakiau: "Ką tu, žmogau, darai?" Tas tik juokėsi ir tyčiojosi: "Redaguojai!"

Buvo beprasmiška protestuoti ar ieškoti teisybės — gyvenome "išvystyto socializmo" sistemoje su didžiuliu politbeptrotnamiu ir lagerių tinklu; vietoj kasdieninio darbo tuoj pat galėjai atsikurti už groty.

Galima sive kaltinti silpnumu. Gal buvo laikas mestis į disidentus, bet nei senutė motina, nei maži vaikai to nebūtų pakele. Vis skambėjo Šilerio žodžiai: "...jei negalima su-

voti žmoniškai, reikia nebijo-ti kovos šėtoniškai". Gyvatiš-koj sistemoj, kur viskas remia-si grubia jėga, karinėm ir Sau-gumo diktuojamom priemo-nėm belieka tylaus pasiprie-šinimo ir tolygaus gyvatiško gudrumo priemonės. Vakaruo-se didžioji dauguma žmonių iki pat šių dienų nežino ir ne-supranta sovietinės išnaudo-jimo ir engimo sistemos, pro-pagandinio įžuliusio melo. Sunku viską, pačiam nepaty-rus, laisvo pasaulio žmogui įsivaizduoti.

Gerai išstudijavau sovieti-nio režimo istoriją ir jos falsi-fikavimo sistemą, perkandau, kaip gimsta sovietiniai vadai ir visa jų nomenklatūra, koks tas užkulisinis aparatas. Bu-vau išsaugojęs L. Dovydeno dar vokiečių metais išleistą knygą "Užrašai". Tai buvo lyg vadovėlis ateities darbams. Svarbiausia buvo surinkti oku-pacinio melo istorijos faktus, nepamiršti, ką jie padarė su mumis, su visa Lietuva. Dirb-damas informacijos operaty-vaus pateikimo įstaigoje, ko-kia buvo radijas ir televizija, gerai supratau, kaip gimsta mūsų laidos; čia yra melo ir tiesos santykis. Egzistencijos kaina buvo labai aukšta. Visa ta rašliava mano vardu buvo prikli ir užgauli. Pagrįstai daug Montreallio lietuvių pasipiktino, buvo įžeisti. Bet dar ne tas buvo laikas, kad galėčiau aiš-kinsis ar teisintis. Norėjai va-žiout, ir kaina tokia: privalai sumokėti pačiu brangiausiu dalyku — savo geru vardu, vidi-niu prieštaravimu. Svetimi varpai daužėsi, deja, ne miru-sioje ir ne medinėje širdyje. Sau tikrai nemelavau.

Laisvei prasiveržus

Atėjo atgimimo metas. Bu-vau visuose Sąjūdžio mitinguo-se ir demonstracijose, pirmą kartą viešai giedojom Lietu-vos (Kudirkos) himną ir sveiki-nom vėl iš pogrindžio atneštas trispalves. Jaudinančią kalbą tada 1989 m. vasarą pasakė Vy-tautas Landsbergis. Visam lai-kui likau jo šalininku.

Toliau dirbau savo darbą, dalyvavau buv. politkalinių ir jų giminių ekspedicijoje į Karagandą, ieškojau tėvo kapo, parengiau ta tema valandi-nį TV filmą "Karlagaš — mir-ties žemė", taip pat vykau su grupe istorikų į Kazanę suras-ti ir perkelti į Lietuvą įžymių mūsų tautosakos rinkėjų bro-lių Antano ir Jono Juškų palaikų, aktyviai dalyvavau Lietu-vos krasotyro draugijos veik-loje, nes suvažiavime buvau iš-rinktas jos vicepirmininku.

Keitėsi RTV komiteto vado-vybė, keitėsi laidų turinys, ir dirbti buvo žymiai smagiau. Praktiškai nebuvo atleistas iš RTV nė vienas darbuotojas, tik kai kurie kolaborantai — steigvilos, šilgaliai, mickėvič-nuoje į KPSS gretas, papildė Burokevičiaus šūtvę. Bet RTV viduje pasireiškė ir aiškos karjerizmo žymės — kai visi išstojinėjo iš LKP, žinių redak-cijos vyr. redaktorius Romas Jankauskas į ją įstojo! Jauno žmogaus neapdairumas man buvo suprantamas. Bet kad būtų mažinamas ir siaurina-mas diktorių vaidmuo, su tuo aš negalėjau sutikti — labai gerai žinojau mūsų kolektyvo potencines galimybes. Bet tai jau vidiniai žurnalistinės vir-tuvės reikalai, kuriuos visada galima vienaip ar kitaip protingai išspręsti.

Įvykiai skubino atomazgą. Sausio 12 d. 9 v.v. skaičiau kar-tu su redaktore Vanda Preidy-tė Vilniaus TV žinių laidą "Pa-noramą". Nežinojau, kad tai bus ilgam laikui paskutinioji iš sostinės. Atmosfera buvo įtempta, jau buvo desantinin-kų užgrobtį Spaudos rūmai. Laida užsėtė — davėm atkir-tį Maskvos "Vremia" laidos šmeižtui prieš Lietuvą (į studi-ją skambino žmonės iš visos Lietuvos). Laida baigėsi 10 v. 10 min. Darbe liko kiti budin-tys diktoriai, kurie turėjo bu-dėti visą naktį. Bet aš dar dar-bė užgaišau — perrašiau ar-cheologo Vyta. Urbonavičiaus kino filmus apie Vilniaus ka-rališkųjų pilių kasinėjimus į video kasetę. Artėjo vidurnak-tis, kai palikau TV rūmus Ko-narskio gatvėje. Prie jų buvo susirinkusios minios žmonių, degė laužai, jaunimas dainavo ir budėjo.

Parvažiavau į namus Lazdy-nų rajone, kurie yra maždaug 300 metrų atstume nuo TV siųs-tuvų bokšto (Konarskio gatvė-jė yra tik studijos, redakcijos ir kitos patalpos, o siųstuvai yra bokšte, kitoje Neries upės pusėje). Staiga po vidurnakčio išgirdome, kaip artimu mums Kosmonautų prospektu subil-dėjo vikšrai — važiuo okupan-tų tankų ir šarvuotųjų kolona TV bokšto link. Netrukus prie TV bokšto, kuris matosi pro mano buto langą, pasigirdo patrankų šūviai, automatų papliups. Vaikai labai išsi-gando. Vyresniosios dukters Miglės nebuvo — ji kažkur su draugais budėjo prie žmonių saugumo objekto mieste.

Lietuvos radijas ir televizija tęsė savo programą. Iš pa-rlamento rūmų kalbėjo Vyta. Landsbergis. Jis pasakė: "At-rodo, netenkame Lietuvos te-levizijos. Tai skaudus smūgis. Bet Lietuva 22 metus buvo be TV, tvarkėsi gerai, ištversime ir mes!"

O tuo metu prie TV bokšto vyko nekaltų žmonių žudynės. TV bokšto keltuvus buvo užblo-kuotas, ir desantininkai nega-lėjo iš karto pasiekti siųstuvų pajalpų bei nutraukti transla-cijas. Lietuvos televizija dar vis dirbo.

Tada okupantai puolė RTV rūmus Konarskio gatvėje. Pir-miausia Pskovo specialios KGB divizijos desantininkai pro langus šaudydami įsiver-žė į radijo pastatą. Grasinda-mi ginklais, išvarė iš studijos radijo diktorius — Bernadetą Lukošitę ir Algimantą Sadu-ką. Nutrūko radijo laidos. O televizija vis dar veikė. Iš ra-dijo pastato desantininkai puolė į televizijos aparatinių ir studijų bloką. Viename ko-ridoriuje stovėjusi šešelyje ir nepastebėta kamera rodė, kaip jie, neprašyti okupantai ir plėšikai, apskarstę pilna kovine amunicija, su šalmiais ir neperšaunamom liemenėm, slinko ketvirtosios diktorinės studijos link. Ekranuose dar blykstelėjo išsigandęs pasku-tinių žinių redaktorės Eglės Bučelytės veidas, kuri tą vaka-rą budėjo. Mergina matomai tarsis suakmenėjo prieš auto-matų vamzdžius. Sumirgėję paskutinį kartą Vilniaus TV kanalu veikė televizoriai ne-berodė jokio vaizdo. Į kai ku-rias aparatinės ir kabinetus desantininkai įsiveržė sulau-žę užraktus.

Iš rūmų smurtu buvo išvary-ti visi darbuotojai. Rūmus sau-goję mūsų policininkai bei krašto apsaugos departamen-to vyrai, turėję tik pistoletus, nepalėdė nė vieno šūvio. Rei-kėjo didelės valios ir kantry-

bės nepasipriešinti tokiam so-vietų armijos smurtui ir savi-valei.

Tuo pat metu priešais rūmus Konarskio gatvėje ir skverely-jė vyko baisios scenos: desan-tininkai daužė ir laužė žmo-nių asmenines mašinas, auto-busus, mėtė sprogstamus pa-ketus, automatų buožėmis ir metalo lazdomis nušė žmones. Išlaužęs kiemo vartus, įsiver-žė sunkius tankus ir šūviais iš stambaus kalibro pabūklo apdegino, apkurtino ir suža-lojo dešimtis žmonių. Tarp jų čia traumą gavo ir žinomas Lie-tuvos kultūros darbuotojas prof. Vytautas Jekelaits. Vien-as žmogus čia buvo mirtinai sužalotas tanko vikšrais. Išby-rėjo nuo šūvių aplinkinių na-mų stiklai, žvarbią žiemos dieną vien kiaurymės liko šalima-me darbininkų bendrabutyje, kur gyvena šeimos su mažais vaikais. O dėjosi jie darbinin-kų klasės gynėjais...

Beprasmiškiausiai buvo iš-šaudyti visi RTV rūmų langai. Neatsargiai elgdamiesi su ginklais, šaudydami kur tik pakliuvo, KGB desantininkai čia patys nušovė vieną iš savo karių — rikošetu nuo grindinio atšokusį kulka jam pataikė žemiau stuburo, kur nedengė plieno liemenė. Kadangi jie naudojo neišcentruotas, kūne keičiančias kryptį kulkas, ji pasiekė širdį, ir karininko laipsnio puolėjas buvo nudob-tas savųjų. Aišku, jie bandė tuoj pat kaltinti mūsų polici-ją, bet, kaip minėjau, jie netu-rėjo teisės prieštintis ir nepa-kelė ginklo, nepalėdo nė vie-no šūvio. Kaip vėliau parodė skrodimas ir ekspertizė, — taip ir buvo.

Vos užgesus TV ekranams, aš išokau į automobilį ir atva-žiavau prie savo darbovietės. Vaizdas buvo klaukus — desan-tininkai vaikė ir mušė žmones, greitosios medicinos pagalbos mašinos vežė sužeistuosius. Riamoji tankų ir šarvuotųjų varikliai, desantininkai apsu-po visą teritoriją. Dengtais kariniais sunkvežimiais buvo atvežti komunistų organizaci-jos "Jedinstva" smogikai.

(Bus daugiau)

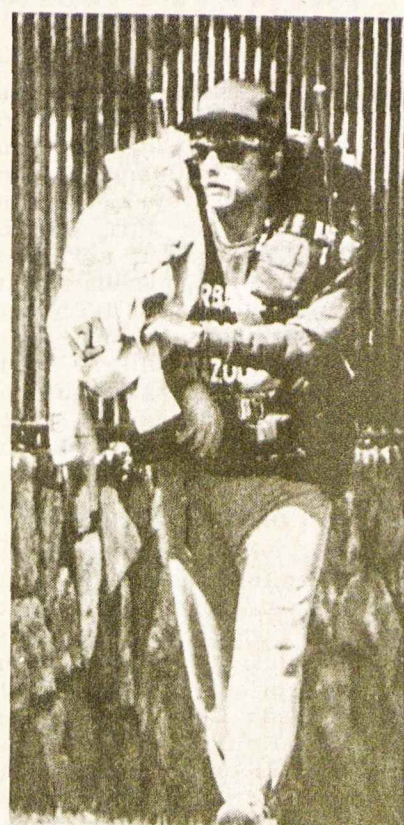
Pėsčias į Vilnių

Prof. Antano Klimo sūnus Paulius, 1988 m. keliavęs pės-tute iš Ročesterio į Vašingtoną, pradėjo 30 dienų kelionę iš Estijos sostinės Talino į Vil-nių. Jo kelionė pavadinta "Bal-tijos laisvės žygiu", kurio tiks-las — pažadinti plačiosios vi-suomenės dėmesį baltiečių ko-vai už nepriklausomybę. Pau-lių lydi vienas estas, vienas latvis ir Petras Gražulis, bu-vęs politkalnys, už kurio išva-davimą Paulius žygiavo 500 my-lių iš Ročesterio į Vašingtoną 23 dienas.

Pagal planą, Paulius su savo žygininkais atkeliaus Vilniui birželio 14-15 d.d., kai bus mi-nima 50 metų sibirinių trėmi-mų sukaktis. Pauliaus seneliai buvo ištremti Sibiran ir ten iš-buvo beveik 10 metų.

Paulius Klimas yra 30 metų amžiaus, dirba finansinėje amerikiečių firmoje. Šiai ke-lionei gavo atostogas ir dar \$500 paramą. Ročesterio baltiečiai jo kelionei suaukojo \$100.

Prof. A. Klimas, Pauliaus tė-vas, gavo vizą į Lietuvą ir jon išskrido š.m. gegužės pabaigo-j. Aplankys Lietuvą po 47 me-tų ir savo motiną, sulaukusią 88 m. amžiaus (10 metų vargo Sibire). Grįš Amerikon birže-lio 6 d. Inf.

Žygininkas už Lietuvą PAULIUS KLIMAS, 1988 m. pėsčias keliavęs iš Ročesterio į Vašingtoną, viešai protestuodamas prieš Petro Gražulio įkalinimą, šiais metais, lydi-mas esto, latvio ir to paties P. Gražulio, žygiuoja iš Talino į Vilnių minint 50 m. bibrėlinių trėmimų sukaktį

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

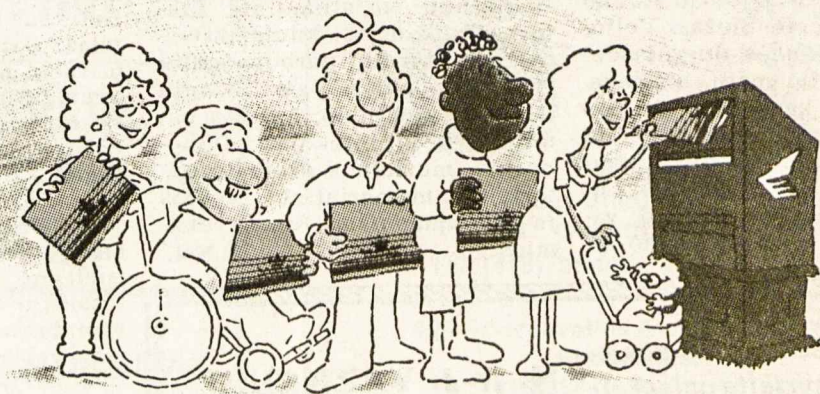
Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijoje!"

Ijunk ir save birželio 4 dieną

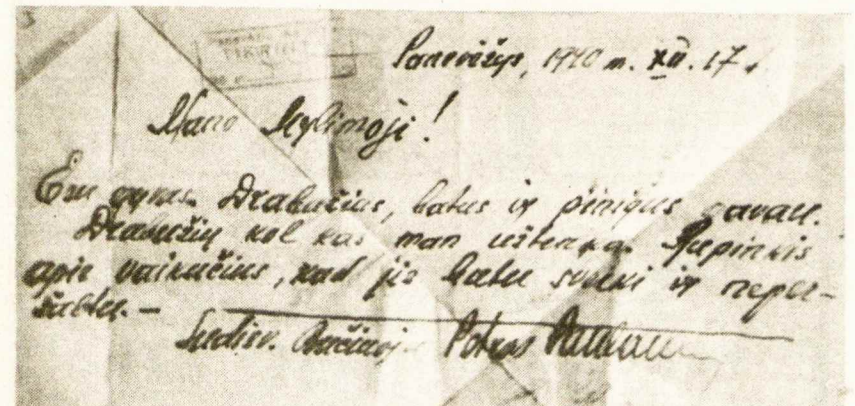
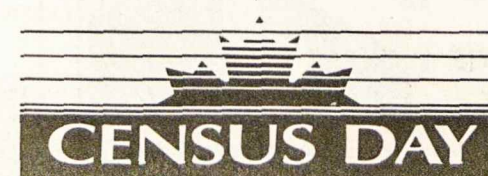
Padaryk, kad Kanados gyventojų surašymas būtų jums naudingas

Kai jūs užpildę gyventojų surašymo blankus išsiųsite, jūs būsite prisidėję, kad jūsų apylinkė užtikrintai gaus atitinkamą valdžios skiriamą paramą mokykloms, ligoninėms, gyvenbinėms socialinėms paslaugoms, butams, iškilms daugiakultūriniais projektams ir teisingoms įdarbinimo galimybėms.

Gyventojų surašinėjimas būna tik vieną kartą kas penkeri metai. Todėl yra labai svarbu, kad surašymo blankus užpildytų visi jūsų namuose gyvenantys asmenys. Bet kokia informacija, kurią jūs įrašysite surašymo blankuose, pagal įstatymą, yra laikoma paslaptyste. Prašome užpildyti ir išsiųsti surašinėjimo blankus birželio 4 d. Tik jums padedant gyventojų surašymas bus prasmingas.

Jei jūs dar nesate gavę gyventojų surašymo blankų, prašom skambinti neapmokamam telefonui 1-800-267-1991. Pagalbos reikalu kreiptis nuo 9 v.r. iki 9 v.v. pradedant ketvirtadieniu, gegužės 30 d. iki penktadienio, birželio 7 d. (išskyrus sekmadienius).

1-800-267-1991

Šio straipsnio autoriaus tėvo PETRO PAULASKO paskutinis laiškas iš Panevėžio kalėjimo 1940 m. gruodžio 17 d.: "Esu gyvas. Drabužius, batus ir pinigų gavau. Drabužių kol kas man užtenka. Rūpinkis apie vaikučius, kad jie būtų sveiki ir neperšaltų".

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

SPECIALUS DARŽELIS

Šimtas keturiasdešimt pirmas vaikų darželis Vilniuje yra skirtas kalbos sutrikimus turintiems auklėtiniais. Jie čia priimami nuo dviejų metų amžiaus. Darželis turi dvyliką grupių, kuriose su auklėtojomis dirba ir logopedėmis vadinamos specialistės, tašančios vaikų kalbos sutrikimus, juos mokančios taisyklingai tarti žodžius. Geriausi rezultatai pasiekiami, kai darbas su tokiais vaikais pradedamas jų ankstyvame amžiuje.

SAJŪDŽIO SEIMO POSĖDIS

Kovo vienuolikiosios metinės šventinių posėdžių paminėjimo Lietuvos sąjūdžio seimas. Jo tarybos pirm. J. Tumelis aptarė pirmuosius nepriklausomybės metus, primindamas 2009-tuosius. Tada sukaks tūkstantis metų, kai pirmą kartą buvo paminėtas Lietuvos vardas. J. Tumelis siūlė jau dabar sudaryti iniciatyvinę grupę šios istorinės sukakties iškilimams rengti. Esą daugelis pasaulio šalių tokiom sukaktim ruošiasi kelis dešimtmečius. Seimo posėdyje dalyvavęs Vytautas Landsbergis šį kartą kalbėjo ne kaip Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas, bet kaip sąjūdininkas. Jis prašė Lietuvos sąjūdžio vadovus išryškinti savo organizacijos tikslus. Esą reikia žinoti, kas iš tikrųjų yra Lietuvos sąjūdis: opozicija vyriausybei ar dalinai atsisirbėjusi politinė moralinė jėga, koks turėtų būti jo santykis su savivaldybėmis ir politinėmis partijomis. Pasak V. Landsbergio, sąjūdininkais negalima laikyti tų, kurie destruktiviai veikia Lietuvos aukščiausiojoje taryboje. Seime kalbėjęs ministras pirm. G. Vagnoriusas pavaduotojas Z. Vaišvila priminė, kad Lietuvos sąjūdis jungtinė frakcija yra vienintelė, padedanti formuoti Lietuvos vyriausybę. Esą kitos atsisako tai daryti, vienaip ar kitaip likdamos opozicijoje. Posėdyje pabaigoje sąjūdininkus pasveikino Punksio lietuvių delegacija, vadovaujama Punksio vaivados R. Vitkausko.

VETERANO LAIDOTUVES

Kaune gegužės 1 d. miręs pasakutinis prieškarinis nepriklausomos Lietuvos užeisio reikalų ministras a.a. Juozas Urbšys, Sibiro kankinys, gegužės 4 d. buvo palaidotas Petrašiūnų kapinėse. Laidotuvėms rūpinosi dabartinio užsienio reikalų ministerio A. Saudargo vadovaujama valstybinė komisija, kurio nariais įsijungė: Aukščiausiosios tarybos pirmininkas pavaduotojas K. Motieka, AT prezidiumo narys E. Petrovas, ministras A. Abišala, AT atstovas G. Ilgūnas, Kauno tarybos pirm. G. Pukas, burmistras V. Adomonis, Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktorius S. Gečas ir Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos pirm. R. Sležas. Velionis mirė sulaukęs devyniasdešimt penkerių metų amžiaus. Tūkstantčiai kauniečiai su juo atsisveikino Vytauto Didžiojo karo muziejuje, kur jo palaikai buvo pašarvoti nuo gegužės 2 d. vidudienio iki gegužės 3 d. vakaro ir tada perkelti Kauno ar-

kikatedron bazilikon. Laidotuvės gegužės 4, šeštadienį, buvo pradėtos gedulinėmis Mišiomis. Velionies palaikai trumpam atsisveikinimui buvo atlydėti Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelin ir prie buvusios užsienio reikalų ministerijos pastato.

ATSIŠVEIKINIMO ŽODŽIAI

Paskutinis atsisveikinimas su velioniu įvyko Petrašiūnuose, aikštėje prie kauniečiams skirtų kapinių vartų. Jį pradėjo Kauno miesto tarybos pirm. Gintaras Pukas, o po jo įsijungė Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, velionies šeimos bičiulis Vladimiras Zubovas bei kiti kalbėtojai. "Lietuvos aidas" cituoja jautrius Lietuvos ministerio pirmininko pavaduotojo Zigmą Vaišvilos žodžius: "Pabandykite susimąstyti, ką mums visiems — nepriklausomos Lietuvos atkūrimo liudininkams — reikšė Juozas Urbšys, sujungęs mus su 1940 metų Lietuva. Ar mes supratome tai, ar tik šiandien suvokėme, kokia tai netektis? Tad susimąstykite, pasi-mokykite jo principingumo ir tvirtybės, jo nuostatus ir santūrumo. Pabandykite atsakyti ambicijai, keršto. Vardan tikros vienybės, vardan tos Lietuvos. Nejaugi mūsų dar nepamokė sausio 13-oji, šventa auka, sutelkusi visus tą naktį Vilniuje? Visi skubėję prie Aukščiausiosios Tarybos, Televizijos ir bokšto niekuo neabejojome". Atsisveikinimas baigtas laidotuvių dalyvių sugiedotu Lietuvos himnu.

MUZIEJAUS SUKAKTIS

Kauno miesto valdybos, Lietuvos kultūros ir švietimo įstatygo atstovai, kariai veteranai ir svečiai atšventė Vytauto Didžiojo karo muziejaus septynioliasdešimtmetį. Juos liaudies dainomis sutiko Lietuvos veterinarinių akademijos vyrų ansamblis "Kupolė". Pranešimą apie muziejaus praeitį, dabartį ir jo reikšmę ateitai padarė direktoriaus pavaduotojas Steponas Gečas. Muziejaus septynioliasdešimtmečiui skirti "Jiesios" gamyklos porcelianiniai medaliai buvo įteikti veteranams ir svečiams, savo žinomis bei darbu prisidėjusiems prie rodinio telkimo, tautinių relikvijų išsaugojimo. Muziejaus sukaktuvinėje šventėje kalbėjo Kauno burmistras V. Adomonis, jo pavaduotojas H. Žukauskas, nepriklausomos Lietuvos kariūnų veteranas A. Malijonis, kun. R. Mikutavičius, Lietuvos cirko pradininkas J. Ramanauskas, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius dr. A. Avižienis, kultūrinių institucijų atstovai. Sibire sušaudyto Lietuvos kariūnų kūrėjo-savanorio gen. Jono Sutkaus sūnus Jonas muziejaus vadovams atidavė už tėvo nužudymą gautą kompensaciją. Sukaktuvinės šventės dalyviai susipažino su atnaujinta Lietuvos didžiosios kunigaikštystės laikotarpio paroda, gėlių vainikais padėjo prie Vytauto Didžiojo paminklo, Laisvės paminklo ir architekto V. Dubneckio, muziejaus projekto autoriaus, memorialinės lentos jo gyventame name Kauno senamiestyje.

V. Kst.

Jaunieji Kanados lietuviai dainininkai — Edis Punksis ir "Sutartinės" vieneto nariai susitinka su Lietuvos ministeriu pirmininku GEDIMINU VAGNORIUM Hamiltono Jaunimo centre š.m. balandžio mėn. 18 d. Iš kairės: Zita Garklytė, Dana Pargauskaitė, Alvydas Saplys, Edis Punksis, ministras pirm. Gediminas Vagnorius, Paulius Sukauskas, Daina Garklytė ir Aras Nausėdas

Edmonton, Alta.

LIETUVOS MINISTERIS PIRM. GEDIMINAS VAGNORIUS atvyko iš Kalgaro balandžio 22 d. Oratojyje jį pasitiko nemaža grupė Edmontono lietuvių. Po trumpo pasveikinimo ir gėlių įteikimo G. Vagnorius ir palydovai buvo nuvežti į Albertos parlamentą. Ribotame 5 val. laikotarpyje min. pirmininkas suspėjo pasimatyti ne vien tik su valdžios atstovais parlamente, bet ir su vietiniais lietuviams "Ramada Renaissance" viešbutyje prie kavutės ir užkandžių. Sugiedojus Tautos himną, min. pirmininkas pasveikino KLB apylinkės pirm. dr. P. Klemką ir įteikė miesto burmistrės skirtą dovaną — kelionininkų su raišu "Edmonton Salutes you", pridėdamas ir savo dovaną — knygą. Po to jautriai žodžių sveikino uolus bendruomenės veikėjas Algis Dudaravičius. Svečias padėkojo bendruomenės vadovams bei visiems už atsilankymą ir pabrėžė, kad Lietuva dabar gyvena skirtingą gyvenimą, palyginus su Sovietų Sąjunga. Veikia skirtingi įstatymai, kita mokesčių sistema, stengiamasi plėsti vidaus ir užsienio prekybą. Lietuvos min. pirmininko atvykimą į Edmontoną nuotraukomis ir specialiais straipsniais paminėjo abu miesto dienraščiai, pažymėdami, kad svečias buvo priimtas ir dalyvavo pasitarimuose bei diskusijose su Albertos ministeriais Ernie Isley, Rick Orman ir Jim Horsman. Dienraštis "Edmonton Journal" pabrėžė, kad buvo diskutuota visa eilė žemės ūkio ir energijos projektų ir galimybių Kanados technologijų pritaikyti Lietuvai, kuri ateityje galėtų tarpininkauti ją perkeltiant į kitas Sovietų Sąjungos respublikas.

Dobilas

Winnipeg, Manitoba

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS ir švietimo ministerijos delegacija, susidedanti iš kultūros ir švietimo ministerio pavaduotojo Aurimo M. Juozaičio, švietimo skyriaus viršininkės Lydijos Kaminskienės, Panevėžio burmistro pavaduotojo Sauliaus Varno ir pedagogos bei krikščioniško fondo atstovės Laimos Tamošiūnienės, gegužės 3-10 d.d. lankėsi Winnipege ir apylinkėse. Delegacijos kelionę yra remiama didžiosios baldų įmonės "Palliser" savininko ir žymaus menoties veikėjo geradario A. DeFehro. Delegacijos tikslas — susipažinti su Kanados švietimo sistema, pažvelgti į valstybinių ir privačių mokyklų santykius bei jų struktūrą, prieš organizuojant šią vasarą anglų kalbos kursų Panevėžyje ir aplamai didinant anglų kalbos mokytojų skaičių bei gerinant mokykloje.

A. DeFehr'o yra pažadėjęs finansuoti svetimų kalbų kolegijos įsteigimą Panevėžyje. Joje mokytojų ir mokymo priemonės parūpintų kanadiečiai ir amerikiečiai, o Lietuvos kultūros ir švietimo ministerija sudarytų sąlygas gyventi ir dirbti Lietuvoje. Švietimo ministerio pavaduotojas pabrėžė, kad Lietuvoje yra didelis trūkumas geresnių anglų kalbos mokytojų bei jos žinovų. Atgimstančiai Lietuvai yra būtina pasinaudoti Vakarų priemonėmis bei technologija, ko reikia daug ir greitai.

KLB Winnipeg apylinkės valdybos pirm. R. Galinaičio pastangomis gegužės 7 d. vakare delega-

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont.
Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besitinkančiams Kanadoje duodame sveikatos draudimą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keliaivius į Mont-realį ir iš Montrealio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

cija, atitrūkusį nuo savo oficialių pareigų, apsilankė Šv. Kazimiero šventovėje, kur valdybos ir prel. J. Bertašius rūpesčiu įvyko kuklus priėmimas ir pasikalbėjimas apie dabartinius įvykius Lietuvoje. Gegužės 10 d. delegacija išvyko į JAV, kur viešės dar kelias savaites, susipažindama su tenykščių švietimo ir privačių mokyklų sistema.

MOTINŲ PAGERBIMAS. KLB Winnipeg apylinkės valdybos pastangomis buvo surengtas sekmadienį gegužės 12 d. Pamaldų metu prel. J. Bertašius pasakė motinų garbei jautrų pamokslą. Vėliau parapijos salėje valdybos pirm. R. Galinaičis pasveikino susirinkusias motinas, paminėdamas, kad šiandien pasaulyje daug motinų labai kenčia ir auksai iš savo vaikų, ypač Irake, Bengladeše, Sudane ir kt. Mūsų atgimstančioje tėvynėje didžiausias turtas yra lietuvių motina, įdiegusi savo vaikams tėvynės meilę. M. Timmermanas perskaitė anglų ir lietuvių kalbomis A. Razmies poemą, skirtą motinai. Valdybos pirmininkas padėkojo savanoriams ir valdybos nariams už įdėtą darbą, rengiant šį motinų pagerimą. Prel. J. Bertašius sukalbėjęs maldą ir palaiminus vaikus, visi susirinkusieji pasiviešino užkandžius, pyragais bei kava ir kelias valandas jaukioje nuotakoje pabendraavo.

A. a. JUOZAPAS JONAS GURSKIS, 81 m. amžiaus, staiga mirė gegužės 10 d. Į Kanadą atvyko 1927 m., su lietuviais nebendraavo. **EKK**

Ottawa, Ontario

LIETUVOS RESPUBLIKOS min. pirm. Gediminas Vagnorius susitiko su būriu vietos tautiečių š.m. balandžio 16 d. Parlamento rūmuose. Buvo renkamos aukos Pagalbos Lietuvai vajui. Surinkti \$1855 buvo įteikti minėtam svečiui. Jis perdavė visą sumą KLB vicepirm. Gabijai Petrauskienėi. Tie pinigai įdėti į fondo sąskaitą.

VAKARONĖ su min. pirmininku pareikalavo daug darbo. Apylinkės įnašą dėkinga už visuo-menės įnašą pasivašininimui ir visiems vienaip ar kitaip prie renginio prisidėjusiems tautiečiams. Ypatingas aciu priklausio Zinai Petrylai, kuri sumaniai sugebėjo gauti indų ir staltiesių (davė Dave Smith, "The Place Next Door" restorano savininkas); Joanai Barisenei už gėles, gautas iš Algonquin College; Vytiui Čuplinskiui ir parlamentarų grupei Pabaltijui remti. Per Vytą buvo išrūpinta salė, kurioje įvyko susitikimas su min. pirm. G. Vagnorium. Tarpininkaujant parlamentarams, jau antrą kartą gauta salė parlamente už lietuvišką aciu. Palankios Lietuvai pažiūros parlamente yra labai naudingos ir mums Otavoj. Padėda Vytis ryšiai su deputatais.

ARKIV. MARCEL GERVAIS, Otavos ordinaras, š.m. gegužės 5 d. atlaikė iškilmingas pamaldas katedroje, asistuojamas keliolikos kunigų, Lenkijos konstitucijos 200 metų (1791-1991) sukakties proga.

Informaciniame aplinkraštyje sakoma, kad tas dokumentas, paskelbtas 1791 m. gegužės 3 d., yra įkūnijimas visų modernios demokratijos principų. Tai pirmoji tokia konstitucija Europoje po Amerikos konstitucijos. Lenkijos politinės ir socialinės reformos buvo spontaniškos, be kraujo praliejimo ir toli siekiančios. Gegužės 3-ji paskelbta Lenkijos tautinė diena. Kun. dr. V. Skilandžiūnas irgi dalyvavo tose iškilmėse, gavęs asmeninį pakvietimą. Katedra buvo pilnutėlė žmonių.

TOMAS ŠIURNA, buvęs Lietuvos kariuomenės majoras, mokytojas, inžinierius, fotogrametristas, topografas, dabar jau pensininkas, sulaukęs 90 metų amžiaus (g. 1901 m.). Išaugo 4 sūnus, kurie, nors ir vedę svetimtautes, palaiko lietuviškas tradicijas ir ryšius su lietuviais. Jo žmona Elena mirė prieš metus, ir jos mirties metinių proga užprašė šv. Mišias, kuriose visi šeimos nariai dalyvavo. Pamaldas atlaikė kun. dr. V. Skilandžiūnas, kapelionas. Į Kanadą T. Šiurna atvyko 1948 m. Vieniarius metus dirbo Tillsonburg'e, Ontario, atlikdamas darbo sutartį, po to, gavo darbą savo profesijoje. Priklausio Ontario profesionalų inžinierių draugijai ir Kanados matinku institutui. Šiuo metu jis dar pakankamai sveikas ir domisi lietuviškais reikalais.

Delhi-Tillsonburg, Ont.

MOTINOS DIENA ATŠVĖSTA sekmadienį, gegužės 5 d. Šv. Kazimiero šventovėje kun. L. Kemėšis atnašavo Mišias už gyvas ir mirusias motinas. Giedėjo parapijos choras Dievo Motinai Marijai skirtas giesmes. Pirmąją Komuniją priėmė jauniausias P. T. Pargauskų sūnus Andrius. Apeigų metu Andriaus sesutės Rita, Salomėja ir Audra, Asta Pociūtės giedėjo giesmę "Mano Dieve, ar girdi". Minėjimas įvyko tuoj po pamaldų parapijos salėje. Jį atidarė KLK moterų dr. jos pirm. D. Vindašienė. J. Pocienė skaitė įdomų straipsnį apie motinų gyvenimą Lietuvoje. Meninėje dalyje Kristupas McIntosh gražiai paskambino pianinu. Eilėraščius deklamavo: M. Mickevičienė, Rita ir Salomėja Pargauskaitės ir Asta Pociūtė. D. Vindašienė pabaigai pabrėžė tiek humoru apie tėvus ir politiką. Kadangi klebonas L. Kemėšis tą dieną šventė savo gimtadienį, visi susirinkusieji sugiedojo jam "Ilgiausių metų". Šventovė ir salė spalvingomis tulpėmis išpuosė valdybos narė B. Lukošienė. Visos moterys buvo papuoštos KLK moterų dr. jos parūpintomis rožėmis. **B.V.**

Knygų rišykla "SAMOGITA" meniškai riša knygas bei žurnalus **A. Plėnys**
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos skaučių v.s. Alina Dvoreckienė balandžio 5 d. apilankė skaučių veikėjas Bostone. Viešniai iš Lietuvos skirtas vaishes suorganizavo s. Valė Cepienė, skautišką programą paruošė "Baltijos" tuntininkė s. Jūratė Aukštikalnienė. Apie skautavimo tradicijų atkūrimo problemas Lietuvoje kalbėjo v.s. A. Dvoreckienė, optimistiškai žvelgianti ateitin. Ten dabar labai trūksta patyrusių vadovų ir vadovų, reikia broliškios JAV lietuvių skautų paramos. Viešniai buvo įteikta JAV lietuvių skaučių v.s. Birutės Banaitienės dovana Lietuvos skautų seseriai — medinė lėkštė su Atlanto rajono s. Genovaitės Treinienės išdegtais skaučių ženklukais, skautiška rūtelė.

Mažosios Lietuvos draugijos Čikagoje metinis narių susirinkimas buvo suauktas "Dainos" salėje Marquette Parke. Valdybos pirm. Ramūno Buntino vadovaujamas susirinkimas buvo pradėtas susikaupimo minute, pagerbiančia du mirusius mažlietuvius — šios draugijos įsteigėją Miką Nagį ir Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio žymųjį veikėją Martyną Gelzinį. Dviejų metų veiklos pranešimą padarė valdybos pirm. R. Buntinas. Po pietų pertraukos buvo aptarti dabartiniai Mažosios Lietuvos reikalai, spaudai ruošiami mažlietuvių veikėjų palikti testamentai, įrodantys Prūsų Lietuvos teisėtą priklausomumą Lietuvai. Jai, siekiančiai pilnos nepriklausomybės, savo ribose reikia turėti Karaliaučiaus sritį. Lietuvininkų bendrijos saskrydis gegužės 25-26 d.d. įvyko Klaipėdoje ir Pilkiuose. Mažosios Lietuvos reikalai nėra užmiršti ir atgimstančioje Lietuvoje. Naujoni draugijos valdybą Čikagoje dviejų metų kadencijai buvo išrinkti: Ramūnas Buntinas, Vilnius Trumpionas, dr. Karina Srugytė, Vincas Žiobrys ir Jurgis Padagas.

Kalifornijos San Jose miesto lietuviai balandžio 20 d. ketvirtą kartą dalyvavo centriname parke surengtame "Žemės dienų" festivalyje. Jis kasmet yra skiriamas gamtosaugos garsinimui. Keliems tūkstantiams dalyvių vėl buvo priminta, kad visi žmonės yra motinos Žemės vaikai. Lietuvių skyriuje tautodailės rodinį ir lietuviškų knygų parodą surengė Ona Vindašienė, talkinama Genovaitės Zaborskienės, Lietuvos istorijos santrauką paruošė Felicija Prekerytė-Brown. Tautinių šokių programėlę atliko "Vakary vaikų" grupė su vadove Danute Janu-tiene. Prieš porą metų šiame festivalyje prie lietuvių prisijungė estai, o šiemet buvo susilaukta ir latvių. Tad šį kartą padaron buvo įjungtas ir trijų karnatijos tautų žemėlapis su ekologinio problemų aprašu. Parodos lankytojai domėjosi paskutiniiais politiniais įvykiais nepriklausomybės siekiančiose Baltijos respublikose.

Australija

Pertho lietuviai džiaugiasi jaunu kun. Ričardu Rutkausku, kurį Pertho vyskupija paskyrė laikyti lietuviškoms Mišiomis. Jis dabar kiekvieną sekmadienį atnašauja Mišias lietuviams anglų kalba, o lietuviai gieda ir jam atsako lietuvių kalba. Ateityje jaunasis kun. R. Rutkauskas Mišias išmoks laikyti lietuviškai. Balandžio 7 d. po pamaldų lietuvių namuose įvyko ALB Pertho apylinkės narių posėdis. Veiklos pranešimą pa-

darė valdybos pirm. D. Prancienė, finansinių reikalų — ižd. V. Francas ir kontrolės komisijos atstovas A. Kaminskas. Apie "Žinučių" biuletenio leidimą kalbėjo J. Čyžas, apie lietuvišką radijo valandėlę — jos vedėjas E. Stankevičius. Planuoto ALB Pertho apylinkės naujos valdybos rinkimo teko atsakyti. Mat visi pasiūlyti kandidatai nesutiko įsijungti valdybon.

Adelaidės lietuvių pensininkų klubas metinį narių susirinkimą balandžio 11 d. suaukė lietuvių namuose. V. Neverausko pirmininkautame ir K. Vanagienės sekretoriautame susirinkime pasidžiaugta, kad pensininkų klubas dar turi 235 narius. Klubo pirm. M. Pareigis aptarė praėjusių metų veiklą, primindamas, kad Lietuvos reikalams buvo paaaukta \$3.430. Šion sumon buvo įtraukta ir \$520, skirtų Kruvinojo sekmadienio Vilniuje aukoms. Susirinkimo dalyvius jis paprašė išrinkti naują valdybą, bet šios minties teko atsisakyti, nesuradus naujų valdybon norinčių įsijungti kandidatų. Teko palikti senąją valdybą, bet ji sutiko pasilikti ir dirbti su talkininkėmis tik laikinai.

Lietuvišką šeimą Melbourne sukūrė Australijoje gimęs Vytautas Eskirtas ir į svečius iš Lietuvos pas D. ir P. Baltučius atvykusį Loreta Baronaitę. Juos supažindino jaunojo sesuo Roma Eskirtaitė. Prie artoriaus Šv. Jono bažnyčioje jaunuosius atlydėjo pamergės — Rasa ir Rūta Baltutytės, iš Lietuvos atvykusį Viliją Martinkienę, pabroliai — Gintautas Liutackas, Raimondas Vyšniauskas ir Graeme Kelk. Santuoką palaimino kun. dr. Pranas Daukšas. Vestuvinės vaišės įvyko lietuvių namuose.

Britanija

Bradfordo lietuvių "Vyčio" klubas metinį savo narių susirinkimą turėjo sausio pabaigoje. Valdybos nariai padarė pranešimus apie klubo finansinius reikalus. Kultūrinę veiklą aptarė I. Gerdziūviene. Naują "Vyčio" klubo valdybą sudarė: pirm. V. Gurevičius, vicepirm. R. Grybas, sekr. A. Bučys, ižd. A. Traška, administratorė R. Vaicekuskaitė, kultūrinį reikalų vadovas A. Gerdžiūnas ir sporto vadovas R. Karalius. Revizijos komisijon įsijungė P. Pucevičius, A. Brazdeikis ir M. Grybas. DBLS Bradfordo skyrius savo narių posėdyje paliko tą pačią valdybą — pirm. R. Grybą, sekr. A. Trašką ir ižd. V. Gurevičių.

A. a. Adolfas Černiauskas, prieš septynioliasdešimt devyneris metus gimęs Dūksto apylinkėje, balandžio 21 d. mirė Southampton. Velionis Britanijon atvyko pokaryje su lenkų kariais. Turėdamas nagingas rankas, atlikdavo įvairius pataisumus Londono ekonomikos ir politikos institute. Jis taipgi yra įsijungęs ir į Londono lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčios remontus. Išėjęs pensijon, gyveno Southampton. Ten ir buvo palaidotas balandžio 26 d.

DBLS Mančesterio skyrius, turintis 42 narius, 1990 m. surengė pagrindinius Lietuvos šventę bei įvykių minėjimus, rinko lėšas Lietuvos vaikų fondui ir pačios Lietuvos reikalams. Metiniame narių susirinkime buvo palikta ligšiolinė valdyba: pirm. A. Podvoiskis, sekr. S. Laurvėnas ir ižd. J. Šablevičius. Revizijos komisijos nariais sutiko pasilikti V. Paulauskas ir V. Rudys.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere — Bloor kampas)

Tel. (416) 767-9000

Fax (416) 767-0382

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, išikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki. 7.5%
santaukas 6%
kasd. pal. taupymo s-ta 5.5%
90 dienų indėlius 9%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term. ind. mėn. pal. 9%
3 m. term. indėlius 9.5%
RRSP ir RRIF (pensijos) 7%
RRSP ir RRIF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 9.5%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 15%
nekiln. turto pask. 1 m. 11%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės draudimo pagal santaukų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų draudimo iki \$25.000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriskas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTU PAMINKLŲ BENDROVĖ

“Loreta, Tu – nugalėtoja”

Šių dienų Lietuvos savanoriai

BIRUTĖ JONELIENĖ

Kovo 11-ąją, per pirmąsias Nepriklausomybės atkūrimo metines, Lietuva pirmą kartą televizijos ekrane pamatė dariniai išsirikavusių karių gretas – Lietuvos krašto apsaugos departamento (KAD) vyrus, naują Laisvės kovotojų kartą, 1990-ųjų metų savanorius, atsiuriantčius Lietuvos kariuomenės branduolį. Iškart pasijutom tvirtesni, drąsesni. Pajutom pasididžiavimą savo jauna valstybe.

Tai kas, kad mūsų nepripažįsta atominiais užtaisais apsikaisę pasaulio galingieji. Jeigu yra kariuomenė, reiška – yra valstybė! Mūsų vyrai – Lietuvos kariai, plikomis rankomis, bet ginkluoti galingiausių pasaulyje ginklų – beribe meile Tėvynei ir Laisvei. Visas pasaulis sausio mėnesį pamatė, kaip tas ginklas sutraiskė laukinių Rytų ordų ir jų tankų bei raketų galybę. “Loreta, Tu – nugalėtoja”, yra parašyta Vilniuje ant kryžiaus, skirta Lietuvos didvyrei Loretai Asanavičiūtei, sutraiskytai tanko 1991 m. sausio 13-osios naktį.

Mano kaimynas, pirmą kartą televizijos ekrane pamatęs Lietuvos karius, pasakė: “Gražų, bet vyrai save pasmerkę”. Taip, jie žinojo kur eina ir kam pasiryžę. Jie jau iškart save paaugojo Lietuvai. Beginkliai eina bedugnės krašteliais, o šalia – grėsmingi stipančio slibino nasrai. Nežino, kada jis pareikalaus naujų aukų. Buvo pasiryžę atiduoti savo gyvybę sausio 13-ąją, bet Dievas norėjo kitaip. Dievas saugojo juos ir Lietuvą. Ne veltui parlamento pastate ant sienų – šventųjų paveikslai, kartu su jais – kunigas Robertas Grigas.

Tomis sunkiomis dienomis parlamente ir prie jo buvo keli tūkstančiai savanorių. “Net praeiti buvo sunku”, – prisimena deputatai. Mėnesį laiko dieną naktį budėjo, miegojo ant fotelių, ginklavosi turėklų strypais...

Dabar, po trejeto mėnesių, karių parlamente mažiau – tiek, kiek reikia būtina apsaugai. Tebegyvuoja tomis sunkiomis dienomis gimusi tradicija – meno kolektyvai atvažiuoja į rūmus koncertuoti kariams, pastiprinti jų dvasią. Koncertavo “Armonikos” ansamblis, Skriaudžių kankli-

Brangieji tautiečiai, prisidėkite prie tos šventos kovos savo maldomis ir tikėjimu viltimi. Nugalės Lietuva, nugalės site ir Jūs.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuviai namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

“TORVIL” Ltd.

FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

HEAD OFFICE

63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke,
Ontario M9W 5P1

Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario,
Canada M6R 2M9

Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

PER 14 DIENŲ

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI I:

- ☐ LIETUVA
- ☐ ESTIJA
- ☐ LATVIJA
- ☐ UKRAINA
- ☐ GUDIJA
- ☐ MOLDAVIJA
- ☐ MASKVA
- ☐ LENINGRADA

“Gintarinis vėrinys” – metinis Toronto “Gintaro” koncertas gegužės 5 d. Anapilio saleje. Programą atlieka vidurinėsios grupės šokėjai: iš kairės – RAMŪNĖ GAIZUTYTĖ, ALEKSANDRA KUŠNERAITYTĖ ir LINAS NARUŠIS

PADĖKA

TORONTO JAUNIMO ANSAMBLIO “GINTARAS” koncertas “Gintarinis vėrinys” gegužės 5 d. praėjo iškiliai, sulaukęs plataus visuomenės dėmesio ir gausių dalyvių. Dėkojame visiems, prisidėjusiems prie jo sėkmės.

Ypatinga padėka aukotojams: “Atžalynui”, B. J. Danaičiams, B. V. Marcinkevičiams, G. St. Kuzmoms, S. J. Andruliams, A. H. Stepaičiams, p.p. Biskiams, dr. A. ir dr. S. Kazlauskams, dr. A. A. Valadkoms; klebonui kun. J. Staškui ir Anapilio korporacijai už patalpas; tėvams už pyragus ir visokeriopą pagalbą.

“Gintaro” tėvų komitetas

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auksa TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS IR DRAUGAMS SIUNTINIUS I

LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ,
GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ,
LENINGRADĄ, MASKVĄ

NAUJA – UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS
SIUNTIMO ĮSTAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite
šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1

- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius – per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome iškvietimus.
- Pasiunčiame gėles.

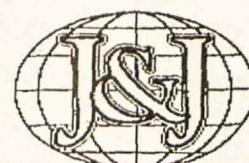
TORVIL Ltd.

FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

GYDYTOJO PASTABOS

Kūrybinės jėgos ir jų praradimas

Protinį bei kūrybinį darbą dirbantiems gresia psichologinis pervargimas.
Kaip jo išvengti ir kaip gydytis susirgus

Dr. VYTAUTAS MEŠKA

(Tešinyas iš praėjusio nr.)

INTELEKTINĖ-EMOCINĖ ĮTAMPA

Psichologinį pervargimą gali sukelti ir intelektualinė-emocinė įtampa. Tai – skaudus XX š. pabaigos žmonijos ryškė.

Svarbiausias klausimas, ar galima išugdyti imunitetą intelektualinei-emocinei įtampai, padidinti šiai įtampai adaptaciją. Garsus Kanados mokslininkas H. Seljė teigė, kad adaptacinės emocijos atsargos yra genetiškai sąlygotos ir turi ribas. Trumpiau tariant, kiekvienam mūsų nuo gimimo tos energijos yra duotas tam tikras kiekis. Išeikvojus, papildyti ją išgali nėra. Taigi, kartojantis įtampoms, mes adaptacinę energiją atseit turėtume sunaudoti greičiau. Tuo tarpu įžymių sovietinių neurofiziologų K. Sudakovo, P. Anochino bei kitų mokslininkų darbai liudija, kad dažnai pasikartojančia, bet susilpninta emocine įtampa galima sukelti imunitetą, papildyti ir adaptacinę energiją. Taigi reikėtų išmokyti “suskaldyti” įtampą dalimis ir ją pergventi ne iš karto.

Daug reikšmės imunitetui prieš įtampą įgyti turi emocinė treniruotė. Šiandien ypač didelis dėmesys skiriamas kūno kultūrai, sportui. Tačiau nevertėtų pamiršti ir jausmų ugdymo. Tėvai, darželinukų auklėtojos, pradinųjų klasių mokytojai turėtų stebėti ne tik savo vaiko rankų švarą, bet ir ugdyti širdies šilumą. Gal tai suskambės didaktiškai: reikėtų išmokyti vaikus ne tik džiaugtis gyvenimu, bet ir būti atspariems, nesulinkti, nepalūžti ištikus negandoms, gyvenimo audroms. Nebūtina jaunimui piešti gyvenimą vien tik rožinėmis spalvomis, kurių praktiškai nėra per daug. Žinoma, atimti iš vaikų gražias pasakas vėlgi būtų didelė klaida.

Ir vis dėlto reikia daugiau teigiamų emocijų. Geras susijaudinimas ugdo imunitetą ir kartu formuoja vadinamąją sveikimo dominančią. Tai mažina jausmų ir intelektualinę-emocinę įtampą.

KAIP TVARKYTIS?

Joks beprotiškas gyvenimo tempas, jokie ūmūs nerviniai išgyvenimai nepakenks, kai emocinės įtampos periodai bus racionaliai derinami su poilsiu. Tačiau dažniausiai to nepaisoma. Pavyzdžiui, jeigu dirbti mokame, tai išsėtis (galėtų paliudyti kad ir mūsų praktika respublikos profsąjungų poilsio namuose), deja, dar toli gražu ne visi. Dauguma poilsį supranta kaip pasyvų kaitinamąsį saulėje. Tuo tarpu poilsis – tai visų pirma persijungimas į kitą veiklą. Žinoma, tam tikrais atvejais naudingas ir pasyvus poilsis. Taigi įvairiomis poilsio formomis reikia naudotis diferencijuotai, atsižvelgiant į savo asmenybės struktūros bei organizmo ypatumus ir funkcinį sistemų būklę.

FIZINIS DARBAS IR SPORTAS

Medicinos praktika liudija: fizinis darbas gali gydyti pačias įvairiausias, dažniausiai neuropsichines ligas, padėti ligonių medicininiam bei socialiniam reabilitavimui. Įvairūs nesunkūs darbai (lysvių kasimas, šieno grėbimas, mezgimas, žvejiojimas, uogavimas, grybavimas) “nutraukia” slobias mintis, sumažina depresiją, nerimą, pagerina nuotaiką, net savijautą. Todėl, kovojant su intelektualine-emocine įtampa, o ypač su emocine įtampa, naudinga prisiminti senus, bet patikimus darbo terapijos metodus.

Teisingai sakoma: judėjimas gali pakeisti daugelį vaistų. Tačiau jokie vaistai nepakeis judėjimo sukeliamo efekto, jo raminančio poveikio. Emocijos visada siejasi su judesiais. Kaip žinoma, pirmąsias žmogus arba vydo kitą arba nuo jo bėgdavo. Šis instinktas tebėra išlikęs, ir jo slopinti nereikia.

Vidinę įtampą mažina vadinamoji emocinė-fizinė iškrova. Ji yra įvairių formų ir turėtų

būti diferencijuotai taikoma. Tai – reginiai stadione, dviratis, slidės, pasivaikščiojimai ir t.t. Nemažą reikšmę turi ir biologiškai aktyvių odos taškų masažas (akupresūra). Kiekvienas, pasitaręs su refleksoterapeutu, tokį masažą galėtų daryti pats sau. Šio ir kitų atotampas metodų (muzikos terapija, biblioterapija, gamtovaizdžio terapija, choreoterapija) poveikumas patikrintas Lietuvos respublikinės profsąjungų kurortų valdymo tarybos kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorijoje, išleistos metodinės rekomendacijos.

VAISTAI, ALKOHOLIS, NIKOTINAS

Kovojant su intelektualine-emocine įtampa, plačiai naudojami įvairūs vaistai, ypač paveikūs raminantieji. Žinoma, vaistai priešįtampinio imuniteto nesukelia. Tai tik “skėtis”, be kurio kartais išsiversti sunku. Tačiau čia susiduriama su tam tikra problema. Mažos raminančių vaistų dozės slegia valdomus įtampos komponentus. Tai gerai. Bet blogai, kad šios dozės pagerina vegetacines reakcijas – sustiprina nevaldomus įtampos komponentus.

Įtampos problema glaudžiai siejasi su alkoholizmu. Nedidelės alkoholio dozės, kaip ir raminantieji vaistai, gali sumažinti intelektualinę-emocinę įtampą, pagerinti nuotaiką ir savijautą, nudažyti gyvenimą rožinėmis spalvomis. Įtampos apimtą žmogui rūpi bet kokia kaina kuo greičiau atsikratyti baimės, nerimo. Šiais atvejais alkoholis iš pradžių padeda. Deja, dažnas alkoholio vartojimas priveda prie alkoholizmo – ligos, kurią išgydyti sunku. Pavyzdžiui, Švedijoje kas dešimtas žmogus serga alkoholizmu. JAV 10 milijonų žmonių turi su alkoholizmu susijusių problemų.

Panašus ryšys yra tarp įtampos ir nikotino. Atėję į bet kurį Vilniaus skverą, pamatysime, kad beveik visi ten esantys stipriai rūko. Tuo tarpu labai retai kas, vaikščiodamas vakare Palangos pajūriu, nori užsukyti. Kodėl? Ogi todėl, kad maloniai praleista diena, taip pat saulės ir jūros, gamtovaizdžio terapijos, natūralių jūros hidroaerozolių, judėjimo poveikis normalina neurodinamiką, sukelia apsauginį jaudinimąsi. Visa tai nutiekia žvaliai ir optimistiškai. Rūkančias net cigarečių nesigriebia.

Be egzogeninės – išorinių veiksmų sukeltos – įtampos yra ir endogeninė. Kiekviena ūmi liga (pavyzdžiui, stenokardija, inkstų akmenligė, bronchų astma) gali sąlygoti didžiulį susijaudinimą. Mat bet kuris uždegiminis ar distrofinis-degeneracinis procesas sutrikdo galvos smegenų veiklą.

Chroniškos ligos, aišku, sukelia chronišką įtampą, taip pat emocinę įtampą su visais jai būdingais ženklais. Tad jau nuo seno yra žinomas tulžingas kepenų ligomis sergančiųjų charakteris. Chroniškos išeminės širdies ligos metu ligoniai neretai tampa depresiški. Šiais atvejais priešįtampinio imuniteto ugdymas yra ne mažiau svarbus negu egzogeninės įtampos metu, nes sveika siela gydo ir kūną.

KAIP IŠVENGTI PERVERGIMO?

Norint išvengti protinio pervargimo, blogos nuotaikos, melancholijos ir depresijos prieuolių, būtina visų pirma laikytis darbo ir poilsio režimo: laiku atsikelti ir atsigulti, laiku pavalgyti, laiku pailsėti po dienos darbo, racionaliai panaudoti savaitės poilsio dienas ir kasmetines atostogas. Reikalavimai nesudėtingi, netgi elementarūs, tačiau daugelis žmonių, ypač dirbančių kūrybinį darbą, jų, deja, nesilaiko. Todėl lėtinis protinis pervargimas yra gana dažnas kūrybinį darbą dirbančiųjų tarpe.

Gydytojo akimis žiūrint, išsėtis reikia dar nepervargus. Vieno įžymaus užsienio mokslininko teigimu, norint apsaugoti nuo neurozės, reikėtų retkarčiais kas 2-3 metus pakeliauti, pavyzdžiui, po Kaukazą ar Alpes. Aišku, tai ne

visada realu. Todėl patartina naudotis kitomis priemonėmis.

DARBO PLANAVIMAS

Nemažą reikšmę protinio pervargimo profilaktikai turi racionalus kūrybinio darbo planavimas. Yra du pagrindiniai kūrybinio darbo tipai.

Pirmasis pasižymi ypate griežtu darbo ritmu. Atsižvelgiant į psichologinius organizmo ypatumus, dirbama iš ryto arba vakare po 4-5 valandas per dieną. Teigiama, kad akademiko kūrybinio darbo krūvis yra vienas mažiausias puslapis per dieną. Čia visiškai neatsižvelgiama į norą ar nenorą dirbti, blogą ar gerą nuotaiką, svečių sutikimą ar jų išlydėjimą.

Antrojo stiliaus kūrybinis darbuotojas pasitraukia nuo darbo stalo tik fiziologiniams poreikiams, viską padaro iš karto, nors tai truktų ir kelis mėnesius. Tačiau toks darbas, nors ir labai produktyvus, alina, sutrikdo bioritmus. Dėl to atsiranda įvairūs organizmo neuroreguliaciniai sutrikimai, o pabaigus darbą, vietoje natūralaus džiaugsmo – visišką abejingumą, bloga nuotaika, melancholija, netgi depresija.

KURORTAI, KLIMATAS, GAMTA

Atgauti kūrybines jėgas padeda ir kurortai. Jau įsigijus bilietą kelionei, atsiranda gera nuotaika ir energijos antplūdis, o pats kurorto režimas padeda atstatyti sutrikusią bioritmiką.

Nemažą reikšmę čia turi didesnė gamtos įtaka, pavyzdžiui, klimato terapijos procedūros. Atrodytų, jog Lietuvos respublikos orai dažniausiai apsiniaukę, lietingi, žvarbūs, negalėtų būti kuo nors ypač naudingi sveikatai. Tačiau, kurortologų nuomone, tai netiesa. Vėsiros oro vonios ir maudyklės treniruoja aukštųjų vegetacinių nervų sistemos centrus, galvos smegenų žievėje žadina apsauginį jaudinimąsi, žvalią nuotaiką, grąžina pasitikėjimą savo jėgomis, optimistinį požiūrį net į tai, kas anksciausiai keldavo apmądą bei irzlumą.

Reikia prisiminti, jog tarp raumenų ir centrinės nervų sistemos yra glaudūs grįžtamieji ryšiai. Judėjimas gali išvaduoti nervų sistemą nuo per didelės psichoemocinės įtampos ir sumažinti chronišką susijaudinimą.

Nemažą reikšmę turi mus supančios vietovės reljefas, saulėlydžio vaizdai, medžių bei pievų skleidžiami kvapai, fitoncidų, organizmui naudingas teigiamų ir neigiamų jonų santykis, ozono poveikis.

Pervargus organizme susikaupia žalingi sveikatai ir blogai veikiantys nuotaiką teigiami statinės elektros krūviai. Vaikstant basomis kojomis, šie elektros krūviai iš organizmo išsiskrauna, greitai grįžta žvali nuotaika, atsiranda jėgų antplūdis.

Tačiau, kalbant apie kurortus, sanatorijas, poilsį, kūrybinių jėgų atstatymą, viena reikšmio požiūrio negali būti. Reikia skirti įprastą poilsį per kasmetines atostogas, kūrybines atostogas ir sveikatos atstatymą su gydytojų pagalba.

Jeigu būtina paprasčiausiai pailsėti ir atstatyti dar ne visiškai prarastas kūrybines jėgas, jokie kurortai nereikalingi. Sveikam žmogui ežerų krantai atstoja visus kurortus. Ir iš tikrųjų, Lietuvos kurortuose mes retai sutiksime mokslininkus, menininkus, rašytojus, aktorius bei kitus kūrybinio darbo atstovus. Daugelis jų labiau mėgsta nušalies kaimo sodybas, nori per vasarą gyventi savo tėvų gyvenimu, atgaivinti vaikystės ir jaunystės išpūdžius. Bet jeigu dėl protinio pervargimo bei intelektualinės-emocinės įtampos ne tik krinta nuotaika ar pradeda blogiau jaustis, bet ir rimčiau sunegaluojama, – kurorto pamiršti nereikėtų.

Paremkite “Tėviškės žiburius” auką, remėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –
“TŽ” leidėjai

Laisvės kovą stiprinantys simboliai ir plakatai prie Lietuvos parlamento rūmų po Sausio 13-tosios žudynių Nuotr. Ramūno Drukenio

Išvyka į sibirinį lagerį

Iš Lietuvos rengiama nauja ekspedicija į Karlagą Šiaurės Kazachijoje, kur palaidota daug lietuvių. Ten buvo kalinamas ir Nobelio laureatas Solženyčinas

SSSR turėjo daug lagerių, kuriuose buvo kalinami politiniai kaliniai Stalino valdymo metu ir vėlesniais laikais. Tarp tokių lagerių buvo ir Karlagas, gyvavęs nuo 1931 iki 1962 metų. Tai maždaug trisdešimties lagerių sistema, per kuriuos praėjo apie 800.000 įvairių tautybių žmonių. Ten buvo rusai, ukrainiečiai, lietuviai, latviai, žydai, lenkai, vokiečiai, rumunai, suomiai, japonai, vengrai, gruzai, moldavai, estai, čekėnai, ingušai ir kitokių tautybių žmonės. Kalėjo daug įžymių žmonių, tarp jų Nobelio premijos laureatas rašytojas A. Solženyčinas. 1954 m. politiniai kaliniai sukilo Kengyro lageryje ir laikėsi apie 40 dienų. Jų sukilimas buvo nuslopinamas naudojant tankus.

1989 ir 1990 metais iš Lietuvos vyko dvi ekspedicijos į Karlagą Kazachijos respublikoje aplankyti politinių kalinų masinio naikavimo vietas buvusio Karlago lagerių vietas. Visos masinio politinių kalinų laidojimo vietos naikintos, užpilant vandeniu, skiriant tas vietas sąvartynams, tiesiant kelius ir panašiai. Be Karagandos apylinkių, ekspedicijos aplankė Balchašo ir Kengyro buvusius lagerius, tarp daugelio kapinių rado vadinamas japonų kapines.

1991 metų rugpjūčio mėnesį numatoma trečia lietuvių ekspedicija į Šiaurės Kazachijos buvusius lagerius. Kviečiame prisijungti ir kitų tautybių buvusius Karlago politkalinius ar jų artimuosius. Norime visose kapinėse pastatyti kryžius žuvusiems savo broliams ir seserims. Kengyro sukilimo vietoje jau pastatėme 10 m. aukščio kryžių. Siūlome kitų tautų buvusiems politikiniams prisidėti prie mūsų ekspedicijos.

Dėl ekspedicijos prašome kreiptis tokiu adresu: Lietuvos Respublika, Vilnius, 232056, Viršuliškių g-vė 37-28, F. Vaitiekūnas, arba telefonu: rusiškai Vilnius 41-17-19, angliškai — 44-59-57.

F. Vaitiekūnas,
Ekspedicijos vadovas,
Vilniaus universiteto docentas,
Specialistų tobulinimo fakulteto dekanas

H. Paulauskas,
Lietuvos valstybinio muziejaus direktorius

1991 m. balandžio 13 d.

Vilnius-Maskva-Vašingtonas

(Atkelta iš 1-mo psl.)

liai niekad nepripažino, gali, pagal tarptautinę teisę, pasitraukti iš Sov. Sąjungos, nors jų interesas — neatsukti nugaros, 'Realpolitik'. Gruzai gi privalo laikytis sovietinės konstitucijos, reikalaujanti nepriklausomybės".

Amerikiečiai esą mano, kad Vakarų protestai Kremlui prieš karinius sovietų veiksmus Vilniuje ir Rygoje turėjo tam tikrą poveikį. Baltieji rūmai esą nusiteikę tęsti spaudimą Kremlui, kad pradėtų ne suvaizdinti, o tikras derybas su Baltijos respublikomis.

Sovietijos ateitis
Bando amerikiečiai žvelgti ir į Sov. Sąjungos ateitį. Jie

mano, kad normalus jos kelias — demokratėjimas, palaikant gerus santykius su Vakarais ir ieškant sutarimo tarp demokratinių jėgų ir komunistų reformatorių. Jeigu tas kelias pasirodys neįmanomas, galimi trys atvejai: visiškas sugriuvimas, Pinočeto sprendimas — diktatūra ir po to — lenkiškas sprendimas, t.y. kompromisas tarp komunistų ir demokratinių jėgų.

Šią prognozę vienas amerikietis sovietologas taip aptarė: "Tai procesas, panašus į gamtos nelaimę; galima tikėtis, kad ji nebus per daug didelė ir ruošis padėti likusiems gyviesiems". G.

Nužmogintas gyvenimas

Bunkeris Pfi ir jo gyventojai

RAIMUNDAS DAUKŠAS, Lietuva

Bunkeris Pfi buvo ne šiaip sau bunkeris, kokį mes įsivaizduojame, prisimindami karą ar galvodami apie šių dienų kalėjimą. Bunkeris Pfi buvo ne apsaugojimui nuo bombardavimų ir ne nusikaltėlių laikymui. Jis buvo skirtas žmonėms, praradusiems pačius svarbiausius dalykus gyvenime, dėl to atgailaujantiems ir priverstiems gyventi tam tikroje izoliacijoje, kad išsirdi minia neapmėtytų jų kiaušinių. Bunkeris Pfi buvo kietas kaip gumbas, paslėptas giliai žemėje, tarsi pakistas po centrine miesto gatve, kad būtų galima amžinai girdėti viršuje likusių ir nė minutė ne nutylančiųjų mašinų gausmą.

Bunkerio Pfi prižiūrėtojai vilkėjo melsvus kombinezonus, nešiojo kerzavus juodus batus, mūvėjo gumines pirštines, kontrabandos būdu pastoviai gaunamas iš miesto liginės. Ant kairio dilbio visiems buvo išdegintas kryžius, kaip gailestingumo ženklas, nes gailestingumas ir visokeriopas atsidėjimas žmogiškai nelaimėi buvo tapę jų gyvenimo norma. Jie čia sudarė tam tikrą brolią, kurios įstatai buvo surašyti iki begėdiškumo nutrintoje knygtelėje, kurios daugelis visiškai nebuvo matę. Bunkerio direktorius ją mokėjo mintinai, ypač nuobaudų skyrį.

Žmogus, panoręs tapti prižiūrėtoju, turėdavo priimti priesaiką ir automatiškai tapdavo brolijos nariu. Jam būdavo suteikiama teisė ilgam likti bunkeryje, neišeinant iš jo net nusišlapinti. Norint bent trumpam iškelti koją į viršuje esančią gatvę, reikėdavo rašyti motyvuotą prašymą bunkerio direktoriui. Kartais, deja, prašymas likdavo ir nepastebėtas. Savo noru įstoje į brolią ir ilgainiui tapę gailestingais, prižiūrėtojai buvo ne tik pagarbos verti, bet ir pagarbos reikalaujantys žmonės.

Daktarą Adventicijų į bunkerį nuleido atsitiktinai — jis iš vakaro buvo pasiguoęs kolegai darbe, kad pametė savo apvalų gydytojo antspaudą. Sekanti rytą jis, atitinkamai supakuotas, jau lėkė šachta žemyn. Po trumpų registracijos procedūrų atsidūrė kameroje nr. 3. Ten jau buvo šeši. Ne ypatingai draugiškai jie priėmė naują, įsitikinusi savo nekaltumu. Mat bunkeryje Pfi šalia gailestingumo buvo gana intensyviai propaguojamas ir nuosavos kaltės jausmas, kuris ilgainiui sutramdydavo net pačius nepaklusnius.

Daktaro Adventicijaus tiesa niekas iš tų šešių nepatikėjo. Jie priėmė jį, kaip eilinį pakeleivį, kad prima nuskriaustieji, buvo nusiteikę nebausti jo fiziškai, bet klausyti jo priešgyniavimų ir grėsmių kategoriskai atsisakė. Daktaras Adventicijus buvo priverstas ropštis į palubę ant viršutinių gultų, nes apatiniai buvo užimti, ir gyventi savo gyvenimą vienas.

Žiūrint į lubas apėmė snaudulys, ir Adventicijus nejučiom pradėjo slysti virš baltų, nepažįstamų, linguojančių veidų. Veidai buvo deformuoti iš skausmo. Jis plaukė virš jų ir, bijodamas prisiliesti, rąžėsi kaip pamišėlis. Jį pažadino vienas iš kameros senbuvų, stipriai kumštelėjęs į šoną ir paklausęs:

— Ar mokėsi atgailaujančių nario mokėstį?

Adventicijus prasikrapštė akis:

— Mano pinigai liko namie.
— Mes galime paskolinti.
— Tada mokėsiu.

Adventicijus nusliugė žemyn, paėmė lapą su atgailaujančių sąrašu ir, laikydamas jį virpančiose rankose, pradėjo skaityti vardus:

1. Kapitonas Miša — pametęs kepurę
2. Inžinierius Klaudijus — pametęs diplomą
3. Karo veteranas Aleksiejus — pametęs apsiprekinimo bilietą
4. Darbininkas Ignatas — pametęs leidimą į gamyklą
5. Piliėtis Dekrescencijus — pametęs pasą
6. Vyras Dionizas — pametęs su-tuoktvių liudijimą
7. Titas (lavonas) — pametęs mirties liudijimą.

Daktaras Adventicijus net išsirišė iš nuostabos. Jam buvo neaišku, kur tas lavonas ir ar jis yra kameroje. Jam atsakė, kad yra. Guli po Dekrescencijaus gultais. Į klausimą "kodėl jis čia?" buvo atsakyta: "Kadangi pamestas mirties liudijimas, nė vienas kapinių viršininkas jo neprimia, taigi, palaidoti jokios galimybės nėra". Kiek tai tęsis, niekas nežinojo, bet kadangi dėl liudijimo pametimo kaltas pats lavonas, tai niekas jo klausimų ir nesprendžia. Tiesa, Tito buvimo palengvinimui, kameros narių sprendimu, jis, kaip esantis neaktyvioje būsenoje, buvo atleistas nuo mokesčių.

— Ar daug čia tokių išprotėjusių? — galų gale neištvėrė Adventicijus.

Į jį dėbtelejo nelaimingųjų būrelis, tuo savo keistu žvilgsniu primindamas daktarui, jog neverta juoktis iš to, ką neužilgo teks pačiam priimti kaip būtinybę.

— Mes visi čia vienodai netekę ir vienodai kalti, — ramiu balsu paaiškino kapitonas Miša, — neužtrukite, gerbiamas. Jūs turite pasirašyti iki rytinės bendros suėigos. Kitaip jūs negalėsite turiningai dalyvauti mūsų apeigose.

— Apeigose? — Adventicijus net springtelėjo pridžiūvisia seile.

— Taip, taip, nesistebėkite, — šiltai ir kartu beviltiškai patapsnojo jam per petį praplikęs Dekrescencijus, — Yra čia vienas iš prižiūrėtojų brolijos, įsipareigojęs atvesti mus į doros kelią. Mes juo be galo tikime. Neabejojame, kad patikėsime ir jį.

Ginčytis nebuvo prasmės. Šitie žmonės Adventicijaus akyse atrodė ne gaileščio, bet praeikimo verti šapai, patys atsisakę savęs ir beatodairiškai agituojuantys tai padaryti kitiems.

— Ir jūs nebandėte priešintis? — išsprūdo daktarui.

Jie tylėjo. Po iškalbingos pauzės prašnyptė pro dantis iki šiol buvęs ramus veteranas Aleksiejus:

— Miša bandė pabėgti. Prižiūrėtojai jo labai gailėjo. Veidą suspardė. Mes labai tikime jais, prižiūrėtojais, ir mylime juos. Mūsų netektis, suvienodinusi mus visus, yra verta tos pagarbos, kurią mes jai skiriame, atsižadėdami asmeninių, kartu egoistinių, savo norų ir paaukodami save šventam vieningo procesui, kuris yra jau pajudėjęs iš ledinio stin gulio ir kurio pionieriais mes, čia suvežtieji, esame.

Daktaras Adventicijus vos nepakratė savo vasarinių batų.

— Jūs ką, vienas kito prakai-

Laisvės kovų ansamblis iš Kauno, koncertavęs Vilniuje krašto apsaugos savanoriams

Nuotr. A. Garmutės

žvelgė salę ir nusikrenkštė į dešną. Nugriaudėjo plojimais.

— Tai mūsų direktorius, — ovacijų triukšme Adventicijui pralemeno Miša. — Kai aš bėgau, jis manęs labiausiai gailėjo. Netiesa, kad jis nemylė mūsų.

Adventicijus žvilgtelėjo į kariško nuolankias akis ir jam pasidarė be galo graudu — Miša buvo panašus į avinėlį iš šventųjų paveikslų.

— Kai tau veidą kruvino, ar be dėkingumo dar jautei ką nors?

— Jaučiau, kad esu grąžintas visam.

— Niekada nėra nieko pastutinio: nei pralaimėjimo, nei pergalės.

Daktaras Adventicijus norėjo dar kalbėti apie tai, kad mus vargina tik akimirkos, brukančios mums užbaigtumo iliuziją, apie tai, kad gyvenimas savo prigimtimi neturi nei pralaimėjimų, nei pergalės, kad tie emociniai virazai yra gimę tik žmoguje tikslu įamžinti ir įvertinti vienokius ar kitokius poelgius, bet jie visi puikiausiai sutelpa į natūralią gamtos tėkmę, prasidėjusią prieš mus ir pasibaigiančią po mūsų, į tėkmę, kuri nereikalauja atskirų jos dalių įvardinimo.

Visa tai ir dar daug ką kita norėjo balsu pasakyti Adventicijus, bet buvo priverstas nu-

tilti, nes vienas prižiūrėtojas jam skaudžiai išpyrė į blaudą ir atsistojo šalia jo.

Daugiau direktorius nepasakė nė žodžio. Išpūdingai jo kalbai pasibaigus iš pilko laisvų žmonių būrelis išėjo atsakingas darbuotojas už dvasinį atgailaujančių stiprinimą. Jis pradėjo labai nuosirdžiai, visus pavadinęs draugais, po to iškėlė rankas virš galvos ir paprašė nelaiminguosius atsilainai siūbuoti savo kvadratuose.

Kvadratai susiūbavo. Žmonės tarsi plaukė pusiau euforinėje būsenoje, pamiršę save ir savo artimuosius, pamiršę pasaulį, iš kurio jie buvo patekę, sėkmingai supratę, jog gyvenimas ne visada turi atitikti svajonę, o svajonė nebūtinai turi vainikuotis gyvenimu. Žmonės plaukė kiekvienas savo užmarštyje, ir galima buvo suprasti, jog tos užmaršties jie nenori netekti.

Adventicijus siūbavo su visais, bet jo sąmonės nebuvo užtvindžiusi nei užmarštis, nei apgaubinga euforija. Jo sąmonė budėjo kartu su jo dantimis, kalenusiai iš pykčio.

Galų gale ta beprotiška nirvana baigėsi. Trūko tik dar, kad iš jų visų, kaip iš subrandintų javų, iškratytų grūdus. Bet šito teisingieji prižiūrėtojai nedarė. Jie surikiavo visus trumpomis uodegėlėmis ir išvedžiojo po kameras.

(Bus daugiau)

NEPAPRASTA, IŠKILU – ORGANIZUOTI GALIMYBES RYTŲ EUROPOJE

VILNIUS, LIETUVOS RESPUBLIKA

Brown and Sharpe, gamybinė bendrovė, pasaulyje pirmaujanti meteorologijos srityje ir seniausia mašinerijos gamintoja Amerikoje, siūlo finansų žinovui–profesionalui 9-12 mėnesių specialų paskyrimą. Parinktajam kandidatui teks tvarkyti visus pereinamojo laikotarpio finansinius reikalus, susijusius su bandymu įvesti aukštosios technologijos Lietuvoje gaminamą meteorologinę aparatūrą Baltijos valstybėse. Šios tarnybos pareigoms taipgi priklauso finansinės atskaitomybės bei pranešimų sistemos įvedimas naujam (Brown & Sharpe-Precizika) skyriui, aptarnaujančiam Baltijos valstybes, Sovietų Sąjungos respublikas ir centrinės Europos sritis. Šis Amerikos-Lietuvos naujo sumanymo junginys gali atlikti pagrindinį vaidmenį netolimos ateities pluralistinėje ekonomikoje.

FINANSŲ ŽINOVAS-PROFESIONALAS

- JAV arba Kanados pilietis.
- Laisvai kalbantis ir rašantis lietuviškai ir angliškai.
- Turi stiprius lietuvių kultūros pagrindus.
- Turi ilgametę "Senior Accounting Manager/Controller" praktiką vakariečių gamybinėse bendrovėse su metine \$50,000,000 apyvarta. Pageidaujama, kad būtų kiek supažinęs su sovietinės atskaitomybės bei bankų sistema.
- Turi norėti keliauti ir pagyventi Lietuvoje mažiausiai 75% savo laiko.
- Turi turėti bent bakaluro laipsnį (JAV) finansų ar atskaitomybės srityje.
- Turi mokėti naudotis kompiuteriais.

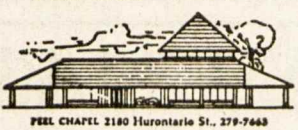
Atlyginimas ir priedai priklauso nuo pasiruošimo ir patirties. Tinkami kandidatai pareiškimus su reziume, ir apie gautus atlyginimus turėtų siųsti: **Mr. Ralph Chase, Brown & Sharpe Manufacturing Company, Precision Park, North Kingston, Rhode Island 02852, USA.**

Brown & Sharpe

—THE GLOBAL METROLOGY COMPANY

Mes esame lygybės principo darbdaviai M/F.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Per trumpiausią laiką išrūpinam iškvietimus ir vizas kelionėms į Lietuvą aplankyti savuosius ar važiuoti verslo reikalais. Jūsų giminėms iškvietimus atvykti į Kanadą pristatom per porą dienų. Parūpinam iškvietimus bilietus, atvykus — draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar pakeičiam jų grįžimo datą.

Be to, **VAIRIAUSI PATARNAVIMAI LIETUVOJE!**
Kreipkitės vakarais į **Stefą ar Algį Medelis, tel. 1 - 416-434-1847.**
Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Tel. (416) 593-0600 Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ
TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam **penktadieniais** ir **grįžtam sekmadieniais**, nežiūrint, kaip ilgai viešėtumėt. Parūpinam iškvietimus, vizas, apsidėjimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose). Besidomintieji prašomi kreiptis į **ALGĮ MEDELIS** asmeniškai nurodytu telefonu.

Antkapinis dr. Jurgio ir Marijos Šlapelių paminklas Vilniaus Rasų kapinėse, sukurta dail. A. Kmieliausko

Lituanistas vilnietis Šlapelis

KAZYS BARONAS

Savo rašinyje „Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos sukaktis“ („TŽ“ 1991.I.2) be kitų mokytojų suminėjau ir dr. Jurgį Šlapelį, dėsiusį lietuvių ir lotynų kalbas. Tuo laiku žemesnių klasių mokiniams (jis man dėstė pirmoje ir antroje klasėse) jis buvo tik mokytojas, visiškai neatkreipiant dėmesio ir gal net visiškai nežinant apie mokytojo platų lituanistinį darbą, pradėtą 1890 m. Mintaujos gimnazijoje, J. Jablonskio įsteigtoje slaptos „Kūdikio“ draugijoje. Joje įsiliepsenojo karšta meilė lietuvių kalbai, kuri kaip šešėlis lydėjo dr. J. Šlapelį per visą jo gyvenimą.

Šiomet, kovo 17 d., suėjo 50 metų nuo kalbininko mirties. Kaip buvęs jo mokinsys norėčiau nors trumpai supažindinti su vilniečio lituanistine veikla.

Pasirinko nemėgstamą sritį

Iš tikrųjų dr. J. Šlapelis nėra kilimui vilnietis, nes yra gimęs 1876 m. Galsiškių vnk., Panevėžio apskr. Gimnaziją lankė Mintaujoje, tačiau už pasipiršinimą rusifikacijai gavo „vilko bilietą“. Eksternu išlaikęs brandos egzaminus, dr. J. Šlapelis į Maskvos universitetą Medicinos fakultetą, visiškai šiai mokslo šakai ir profesijai neturėdamas jokio patrauklumo, kaip ir daugumas tuometinių ir vėlesnių lietuvių veikėjų (dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka ir kt.). Tai buvo vieništelė galimybė likti ir dirbti Lietuvoje, lietuvių tautai. Dr. J. Šlapelis pasirinko Vilnių, nes sostinėje pradėjo burtis Lietuvos inteligentija. Dr. J. Š. jau 1904 m. matome dirbantį kartu su J. Jablonskiu „Vilniaus Žinių“ redakcijoje bei aktyviai dalyvaujantį Didžiajame Vilniaus seime.

Įsteigė knygyną

Negali būti jokių abejonių, kad jo visuomeniniame bei lituanistiniame darbe dideliu ramsčiu buvo bajoriškos kilmės jo žmona Marija Piaseckaitė-Šlapelienė. Abu Vilniuje, šv. Jono g-vėje (netoli lietuvių Narbuto vaistinės), įsteigė lietuvišką knygyną, kuris 1915-18 m. buvo vienintelis visoje Lietuvoje. Ši lietuviška institucija lenkų okupacijos metu pergyveno labai sunkias dienas. Ne vieną kartą lenkų policija darė kratą, traukė savininkę į teismą, daužė langus, nes juose buvo išdėstyti lietuviški vadovėliai, lietuviškos knygos.

Spėju, kad dr. J. Šlapeliui knygynas buvo viena iš lietuviškų oazių kolonistų sulenkiname Vilniuje. Po darbo gimnazijoje jis neidavo į namus, bet pirmiausia sustodavo žmonos vedamame knygynė. Trumpą laiką buvau karštas filatelistas. Užėjęs vakare į knygyną nusipirkti lietuviškų pašto ženklų, dažnai rasdavau ir dr. J. Šlapelį.

Ne visą laiką dr. J. S. teko gyventi Vilniuje: studijos Maskvoje, vėliau mobilizacija į carinę kariuomenę. Pasibaigus I-jam pasaul. karui, dr. J. Šlapelis grįžo į mūsų sostinę, kuri pergyveno eilę okupacijų, lietuvių persekiojimą. Nesugundė gal lengvesnis gyvenimas nepriklausomoje Lietuvoje. Ne. Jis matė Vilniaus krašte plačią lietuvišką dirvą, be lituanistinio darbo įsijungęs ir į Vilniaus lietuvių organizacinį ir taip pat politinį gyvenimą.

A. a. dr. JURGIS ŠLAPELIS

mą (nors nelabai mėgo). Viena lietuvių-gudų bloke jis buvo išrinktas į Vilniaus miesto tarybą, kur gynė tų tautų teises. Gerai prisimenu tuos rinkimus ir išklįjotus mieste plakatus, didelį tėvų džiaugsmą, išrinkus lietuvių atstovą šalia žydų, lenkų, rusų.

Lituanistiniai darbai

Anksti dr. J. Šlapelis užbaigė savo žemišką kelionę, neužbaigęs visų numatytų darbų. Pažymėsiu tik keletą: „Lietuvių kalbos žodynas“, išverstas į rusų, lenkų ir vokiečių kalbas, spaudoje pasirodė 1920-22 m. tik atskirais lankais; „Lietuvių ir rusų kalbų žodynas“ (A-J), išleistas 1921 m.; „Kirkštuotas lenkiškas lietuvių kalbos žodynas“ 1938 m. Trečiasis lietuviškai-lenkiškas žodynas — labiausiai laukiamas ir praktiškai reikalingiausias anuo metu. Prie jo ruošimo ir leidimo dr. J. Š. daugiausia ir dirbo. Įpusėjęs šio žodyno spausdinimą, autorius sunkiai susirgo, ir darbas, nors ir nesustojo, bet gerokai sulėtėjo. Vis dėlto žodyno leidimas buvo tęsiamas ir galutinai išleistas 1938 m. Šiam žodynui planuojamas įvargis ir paaiškinimų autorius, visiškai paliejęs, nebeįstengė paruošti. Miela mokytoja kurį laiką Kaune gydė dr. Kuzma.

Iš prigimties kalbininkas

Lietuvių enciklopedijos IX t. 233 psl. yra nuotrauka: kun. J. Laukaitis, J. Jablonskis, K. Būga, J. Šlapelis ir J. Balčikonis 1905 m. Panevėžyje. Jie visi čia buvo suvažiavę tartis lietuvių kalbos reikalais. Bet tai ne pirmas ir ne paskutinis jų pasitarimas. Tas pats matomas nuotraukoje prel. J. Laukaitis 1909 m. buvo pasikvietęs pas save į Seinus minėtuosius keturis kalbininkus net porai mėnesių lietuviškiems bažnytinės kalbos terminams nustatyti. Ir jie ten suvažiavę atliko didelį tikiškinį terminų sulietuvinimo darbą.

Negalima pamiršti ir dr. J. Š. atliktų vertimų, dar ir šandieną malonių vaikystės dienų prisiminimų: „Robinzono gyvenimas ir jo nelaimės“ (1925 m.) ar Beecher-Stowe „Dėdės Tomo trobelė“. Tai irgi dr. J. Š. (kartu su J. Raliu) vertimas.

Dr. J. Šlapelis buvo apsigimęs kalbininkas. Nors neturėjo galimybių universitete filologinėms studijoms atsidėti, visą gyvenimą pats studijavo filologiją ir kartu be atvangos dirbo lietuvių kalbos ugdomo, puoselėjimo, normavi-

mo, turtinimo ir mokymo darbą. Jonas Jablonskis, vadinas mūsų rašomosios kalbos tėvu, o dr. J. Šlapelis įsiriškioja į Jablonskio vyresniosios kartos mokinių, o vėliau bendradarbių eilę.

Aplankę senas Vilniaus Rasų kapines, įžengę pro didžiulius vartus, eidami koplyčios link, dešinėje pusėje matome patriarcho dr. J. Basanavičiaus kapą, kiek kairėje kun. Kristupo Čihiro, šv. Mikalojaus šventovės klebono, žuvusio 1943 m. Vilniaus bombardavimo metu, už kelių žingsnių kun. Antano Viskantos, ne vienerius metus vadovavusio Lietuvių mokslo draugijai, o už jo — senų medžių pavėsyje dr. J. Šlapelio ir jo žmonos M. Piaseckaitės-Šlapelienės kapą. Jie mylėjo Vilnių, jame rado ir amžiną poilsį.

Šaltiniai: Marija Sirtautienė „Vilniaus lituanistas“, „Draugas“ 1961 m. kovo mėn. 18 d.; LE XXX t. psl. 39-41; „Mūsų kalba“ 1976 m. nr. 4; dukters Gražutės Šlapelytės-Sirtutienės laiškas.

Lietuvos Mokslų Akademija, LITUANISTIKA, 1990, nr. 1. Istorija, archeologija, kalba, literatūra, tautosaka, etnografija, menas. Žurnalą leidžia Lietuvos mokslo akademijos prezidiumas, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, Istorijos institutas. Redakcijos adresas: 232600 Vilnius, K. Poželos 54, Lietuva.

VYTAUTAS KASTYTIS

Tremtinio dalia

Po galva akmuo,
Krūtinę skriauda neužgyjanti.
Kas širdį varge bepaguos,
Kai mus iš namų atėjūnai išvijo?

Be namų
Neramu,
Kur sustot pakely,
Kai savų neturi?

Beržai nepamos
Pažįstamu ilgesio virpuliu.
Tiek skausmo, skaudžios nedalios
Į vargo dienas mums svetur nesutiplo.

Be namų
Neramu,
Tarp nakties ir dangaus
Kur širdis prisiglaus? . . .

Reitstioa, Norvegija
1945 m. gegužės 6 d.

Kad pumpurėliai nenudžiūtų

Išėjimas ryšiai su tėvyne negali ribotis kategorijomis: politikai su politikais, kultūrininkai su kultūrininkais, profesionalai su profesionalais. Be to, tie ryšiai nėra vien tik suaugusiųjų privilegija. Geriausia — metais kaip laiptais lipti žemyn, ir tenai atrasime vaikus. O jiems, toms išėjimams atžalėlėms, ryšiai su Lietuva gali virsti stebuklu.

Talentinga plunksna ištempia spalvingą ryšių siūlą, gal ne pirmą, bet reikalingą. Tebūna taip pavadinta maloni žinia apie rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės eiliuotą 40 psl. vaikams skirtą knygėlę „Kalėdų dovana“, kurią Vilniuje Juozo Nekrošiaus vadovaujama „ALKA“ 100.000 tiražu paskleidė Lietuvos atžalėlėms. Šimtą kartų mažesnis čekagiškės „DARNOS“ 1973 metų tų knygelių krūvis, per eilę metų visiškai sutirpęs, rado gražų tęsinį Gedimino mieste, į kurį pasakos herojus laiškanesys Ežys nepatingėjo nukeliauti. Jis (o gal ir dar kas nors) padėjo ištempti tą spalvingą siūlą.

Vilniškė laida, kaip ir išėjimoji papuosta dail. Kazio Veselkos dvispalvė iliustracija. O daugiaspalvė iliustracija viršeliui sukūrė dail. Rolandas Bilinskas. Metrikoje pažymėta, kad leidinys yra kalėdinė Vaikų fondo ir J. Janonio popieriaus fabriko dovana Lietuvos vaikams. Spausdino „Spindulys“ Kaune. Su autore supažindina įdėta nuotrauka ir poetės Ramutės Skučaitės žodis.

Ir pagalvoji, kad knygėlės, laiškas, asmeninės pažintys, susidraugavimai — tai juk to ryšių siūlo spalvingumas ir stiprinimas. Reikia jį saugoti, išlaikyti, puoselėti. Kiekvienas išėjimas vaikas turėtų turėti bent susirašinėjimo drau-

gą-e. Čia galėtų padėti tėvai, mokytojai, organizacijų vadovai ir kiekvienas, kuriam labai skauda, kai nudžiūsta vos tik bepradedas išsiskleisti lietuviškasis pumpurėlis. Kas žino, kieno pirmieji kuklių laiškų žodžiai kada nors pavirs tautos gyvybę palaikančia kūrybine galia? Tegu ir vaikai iš anksto susikabina rankutėmis, kad išmokyti vieni kitus suprasti, kelti, padėti. Tegu išmoksta draugauti su tais, kurių nemato. Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė atėjo į talką. Č. Senkevičius

Brazilijos žurnalas apie Lietuvą

Žurnalas „Caticicizmo“, leidžiamas Sao Paulo mieste Brazilijoje, š. m. vasario mėnesio laidoje daugiausia rašo apie Lietuvą. Proga — organizacija, angliškai vadinama Society for the Defence of Tradition, Family and Property (TFP), ginanti tradicijų, šeimos vertybes ir nuosavybę, turinti skyrius daugely kraštų, surinko daugiau kaip penkis milijonus po petiją parašų, remiančių Lietuvos nepriklausomybę. Praeitais metais gruodžio mėnesį specialią delegaciją, sudarytą iš įvairių TFP skyrių, petiją Vilniuje įteikė Lietuvos prezidentui Vytautui Landsbergiui. Delegacija buvo priimta ir Lietuvos kardinalo Vincento Sladkeviciaus. Aprašomi abu susitikimai.

Be Vilniaus ir Kauno delegacija lankėsi ir kitose Lietuvos vietovėse.

Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis iš Lietuvos. Straipsnis apie Lietuvą ir jos dabartinius siekius parašė TFP organizacijos prezidentas prof. Plinio Correa de Oliveira. Žurnalas duodama pagrindinių žinių iš Lietuvos istorijos. Pabrėžiama — Lietuva Marijos žemė. Rašoma, kaip vyko parašų rinkimas 26-se kraštuose. A.

Atsiųsta paminėti

CHRISIS IN LITHUANIA, JANUARY 1991. Alfred Erich Senn, University of Wisconsin, Publication of Akiračiai, Chicago, 1991. Printed by Morkunas Printing Co. Chicago, IL. Knygos kaina su pašuntimu — \$3, gaunama šiuo adresu: „Akiračiai“, 9425 So. Pleasant Ave., Chicago, IL 60620.

Viktoras Šimaitis, ŠALIS TA LIETUVA VADINAS. Iliustravo Vladas Vijeikis. Išleido „Tėviškė“ (5953 So. Kedzie Ave., Chicago, IL 60629, USA). Spausdino „ViVi

Printing“. Čikaga, 1991 m., 24 psl. Skambūs patriotiniai eilėraščiai, tinkami ypač moksleiviams, įvairių minėjimų rengėjams.

Kazimieras Barėnas, MEŠKOS MAUROJIMO METAI. Romanas. Viršelis — dail. Viktutės Siliūnienės. Išleido Ateities literatūros fondas (409-50th Place, Western Springs, IL 60558, USA). Literatūros serija nr. 41. „Draugo“ spausdė. Čikaga, 1990 m., 444 psl. Kaina — \$15.

STASĖ PLATIENĖ

Tėvynės sargyboje

Per naktį ant tėvynės slenkščio sėdžiu,
Dangui aš žvaigždes skaičiuoju, lyg su jom žaidžiu,
Ir štai vis tiek nelemtą sausio tryliką
Nukrito keturiolika žvaigždžių.

Ar Tu matei, naktigoni mėnuli,
Tokioj austringoj, šėlstančioj nakti,
Kaip gailiai nukamuotos žvaigždės guli
Po tankų vikšrais gatvės pakrašty?

Nors susirinko jas atgal į dangų
Galybių Dievas melsvam debesį,
Nors tankiai dar po žemę rangos,
Bet jos gyvens lietuviškoj širdy.

Nepamirš Lietuvą, tos prakeiktos dienos,
Laisva Baltija oš, vėjas medžiose dainuos,
Apie tas žvaigždes pavergtosios tautos,
Apie tuos, kur narsiai už tėvynę kovos.
Šilutė, Lietuva

Panevėžio miestas pasipuoš nauju moderniu kooperatyvo „Tėviškė“ prekybiniu-poilsiniu centru, kurio konkursinį projektą paruošė architektūrinė firma „Trio“ — V. KLIMAVIČIUS, V. STANKEVIČIUS, G. DIRŽYS. Jų projektas laimėjo I premiją. Nuotraukoje — gamybinės įmonės „Tėviškė“ arkados vaizdas. Nuotr. S. Saladūno

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių katalikų mokslo akademijos XV-sis suvažiavimas įvyks Vilniuje birželio 9-16 d.d., nors jos centras yra Romoje, o židiniais išėjimais lietuvių kolonijose. Akademiją, įsteigtą 1922 m. spalio 22 d. Kaune, uždarė sovietinis režimas pirmosios okupacijos metais. Pokaryje ji buvo atgaivinta išėjimoje ir dabar jau ruošiasi grįžti Lietuvon. Suvažiavimas bus pradėtas dalyvių registracija, koncelebracinėmis Misiomis ir atidaromuoju visumos posėdžiu šv. Jono bažnyčioje. Žodį tarsi centro valdybos pirm. kun. dr. Antanas Liutimas, SJ. Dr. Juozas Girmis skaitys įvadinę paskaitą „Lietuvių katalikų mokslo akademijos vaidmuo mūsų kultūros istorinėje perspektyvoje“.

Suvažiavimas turės šešiolika įvairioms temoms skirtų sekcijų — teologijos, ekonomikos, architektūros ir menotyros, Lietuvos istorijos, gamtos mokslų, lietuvių literatūros, teisės, matematikos ir fizikos, filosofijos, politinių mokslų, lietuvių kultūrinės antropologijos, lietuvių kalbos, pedagogikos, psichologijos, socialinių mokslų ir medicinos.

Akademijos suvažiavime dalyvaus ir nemažai išėjimo atstovų, kurių dalis išjungs ir sekcijų vadovų eiles, bet jie beveik visi skaitys paskaitas. Iš nepilnon programos ištraukti paskaitų minėtinos: kun. dr. Viktoro Rimšelio, MIC, — „Žvilgsnis švč. Mergelės Marijos asmenybės ryšium su Iškūnijimu“, kun. prof. Antano Rubšio — „Dievas ant žmonių nepyksta“, dr. Rasos Mažeikaitės — „Popiežių politikos Pabaltijų kontekstas“, prof. dr. Jono Genio — „Augalų atsparumo laipsniai ozono ir sieros dideginio taršai“, prof. dr. Birutės Cipliauskaitės — „Naujos kalbos ieškojimas moters kūryboje“, prof. dr. Antano Klimo — „Lietuvių kalbos žodžių tvarka“, Vytauto Skuodžio — „Lietuvos pogrindis 1972-88 metais“, prof. dr. Aldonos Šlepetys-Janaičienės — „Lietuvių katalikų moterų veikla tarptautiniuose sąjūdžiuose“, dr. Adolfo Damušio — „Gyventojų prieaugio perspektyvos Lietuvoje“, dr. Jono Norikaitis — „Valiutos keitimo problemos“, prof. dr. Jokūbo Štuko — „Geriausio būdai Lietuvai prekiauti su užsieniu“.

Labai daug paskaitų suvažiavimui yra paruošę Lietuvos atstovai. Iš ilgo jų sąrašo galima išvardinti tik mažą dalelę. Kun. Jonas Boruta, SJ, skaitys paskaitas „Kvantinė fizika ir tikėjimo problemos“, „Fizikos ir teologijos sąlyčio taškai XX amžiuje“, kun. Leonardas Jagminas, SJ, — „Vienolinio gyvenimo perspektyvos ateities Lietuvoje“, prof. dr. Vanda Zaborskaitė — „Katalikiška mintis XX a. lietuvių literatūroje“, „Maištas ir tikėjimas“, E. Vareikis — „Evolucijos teorija ir šiuolaikinė biologija“, docentė Marija Stancienė — „Katalikybė kaip dvasinės laisvės išraiška Lietuvos istorijoje“, Algirdas Patackas — „Senoji baltų religija“, Leonardas Monkevičius — „Tautinis atgimimas ir žmogaus teisės“, vysk. Sigitas Tamkevičius, SJ, — „Blaivybės sąjūdžio teoriniai klausimai“, Danutė Gailienė — „Savižudžių problema Lietuvoje“, prof. dr. Zigmantas Zinkevičius — „Katalikų Bažnyčia ir lietuvių kalba XIX-XX amžių sandūroje“, Arimantas Raškis — „Tautinis atgimimas ir pornografijos suklestėjimas“, Stasė Dze-ruškaitė — „Dorovinio idealo reikšmė asmenybės tobulėjimui“.

Rašytoją ir poetą Petrą Babicką, Brazilijoje baigiantį aštuoniolikos metų amžių, įsteigė Lietuvos kultūros ir švietimo ministerija. Šia premija „akademinių jaunimą norima sudominti šokių kaip mokslinio tyrimo objektu, o choreografijos skatinti kūrybiškam darbui. Juozo Lingio premija, pradedant šiais metais, bus skiriama kas treji metai. Ją bus galima laimėti už nuopelnus šiose srityse: 1. lietuvių choreografijos moksliniame tiriamajame darbe, 2. lietuvių sceninių šokių kūryboje, 3. pedagoginėje choreografinėje veikloje ir estetiame jaunimo auklėjime. Kandidatus galės siūlyti Lietuvos choreografų sąjunga, Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetų choreografijos katedra, Lietuvos mokslo, mokslo ir tiriamojo darbo, miestų, rajonų kultūros ir švietimo skyriai bei kitos kultūros ir švietimo institucijos. Kandidatų pasiūlymų šiemetinei J. Lingio premijai su jį rekomendacijomis iki liepos 1 d. lauks Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijos kultūrinės veiklos departamentas. Vertintojų komisija kandidatų sąrašą paskelbs spaudoje, kad savo nuomonę dėl jų galėtų pareikšti ir visuomenė. J. Lingys buvo „Lietuvos“ ansamblio ir respublikinių dainų švenčių vyriausias baletmeisteris, Lietuvos konservatorijos profesorius, tautinių liaudies šokių inscenizatorius ir naujų šokių kūrėjas.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	8 %	Asmenines paskolas	
180-185 d. term. ind.	8 %	nuo	12 %
1 metų term. indėlius	8 %	Sutarties paskolas	
2 metų term. indėlius	8 1/4 %	nuo	12 %
3 metų term. indėlius	8 1/4 %	Nekiln. turto paskolas:	
1 metų GIC-mėn. palūk. ..	8 1/4 %	Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų GIC-met. palūk.	9 %	1 metų	10 1/4 %
2 metų GIC-met. palūk.	9 1/4 %	2 metų	10 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk.	9 1/4 %	3 metų	10 3/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	8 %	Su keičiamu nuosimčiu	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	9 %	1, 2 ir 3 metų	10 1/4 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	9 1/4 %		
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	9 1/4 %		
Taupomąją sąskaitą	7 1/4 %	Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.	
Kasd. pal. taupymo sąsk.	7 1/4 %		
Kasd. pal. čekių sąsk.	5 1/4 %		

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Pardudodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Patys jauniausi slidininkai torontiškiečiai, dalyvavę ŠALFAS-gos slidinėjimo varžybose 1991 m. vasario 23 d. Loretto vietovėje, Ont.

Nuotr. Audriaus Šileikos

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasaadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Jaunieji rungtininkai

Toronto "Aušros" sporto klubo iniciatyva, 1991 m. gegužės 11 d. Priskelimo parapijos salėje vėl įvyko jaunučių krepšinio turnyras, kuriam vadovavo aušrietas Ramūnas Underys ir jam talkininkavo jaunųjų krepšinininkų mamytės bei tėveliai. Gaila, kad, kaip buvo anksčiau kalbėta, Detroito "Kovo" ir Hamiltono "Kovo" krepšinininkai nedalyvavo... Taigi šiame turnyre, labai draugiškoje nuotaikoje, rungtyniavo tik Toronto "Aušros" ir "Vyčio" D ir C klasių jaunieji.

Pirmose (D klasės) rungtynėse "Aušros" jaunučiai žaidė pranašiau ir "Vyčio" mažuosius įveikė 38:28 rezultatu. Iš visų ryškiausiai išsiskyrė "Aušros" Aras Ignatavičius, pelnęs 18 taškų ir "Vyčio" Tomas Zaleskis, surinkęs 13 taškų savo komandai. "Aušroje" žaidė: Aras Ignatavičius 18, Stasys Kuliavus 6, Matas Freimanis ir J. Hurst po 4, Linas Ginotis, Tomas Pranaitis ir Linas Ruslys po 2, Tomas Ginotis, J. Kongas, Adomas Nekrošius ir Vytas Ruslys – 0. "Vyčio" komandai atstovavo: Tomas Zaleskis 13, E. Didžbalis 9, Justas Simonėlis, J. Bramanis ir S. Klimas po 2, Taras Chornomaz, M. Ake-laitis, Vytautas Jaglowitz, Emma Cot-treau, Chr. Akelaitis, B. Cotreau ir Lina Jaglowitz – 0.

Antrose (C klasės) rungtynėse "Aušros" krepšinininkai taip pat pirmavo ir prieš "Vyti" laimėjimą pelnė 47:39 rezultatu. "Aušros" Darius Viskontas iš visų išsiskyrė veržlumu, mėtimais, nuo lentų kamuoliu emimu ir fizine jėga. Jis vienas komandai pelnė 27 taškus. Gerai žaidė taip pat Linas Underys, J. Kavaliauskas, Cr. Krašauskas-Tyler, V. Liačas. Jie visi ir sudaro pirmąjį penketuką, o likusieji komandos nariai, neatsilikdami sumaniai talkino ir padėjo pasiekti laimėjimą. "Aušros" komandoje žaidė ir pelnė taškus: D. Viskontas 27, L. Underys 9, J. Kavaliauskas 7, Cr. Krašauskas-Tyler 4, V. Liačas, T. Pajaujis, C. Newman, A. Radke, T. Skrinškas, A. Paškus, A. Ignatavičius ir L. Kuliavus – 0. "Vytyje" žaidė: J. Mats 12, J. Bramanis 8, M. Cadeau ir Dana McGregor po 6, T. Anker 4, R. Platt 3, T. Cadeau, B. McGregor ir T. Klimas – 0.

Šį mūsų atžalyną, jaunuosius sportininkus, rungtynėse stebėjo mažas būrelis tėvų ir artimųjų. Rengėjams vertėtų apie panašius turnyrus skelbti spaudoje ir duoti šiek tiek reklamos. Mūsų jaunuosius sportininkus būtų verta savo atsilankymu paremti ir juos padrašinti.

Kauno "Pluošto" krepšinininkai, dalyvavę 41-se ŠALFAS-gos metinės žaidynės Čikagoje 1991 m. balandžio 13-14 d.d. ir iškovoje antrąją vietą vyrų B klasės varžybose. Antroje eilėje pirmas iš kairės – Pranas Gvildys, Niujorko LAK pirmininkas, kurio pastangomis svečiai buvo pakviesti, ir pirmas iš dešinės – Vytautas Lenkutis, Lietuvos sporto darbuotojas, lankęsis su krepšinininkais

Nuotr. Sig. Krašausko

PARDUODAME ĮVAIRIŲ PLOČIŲ BATUS

BonTon SHOES SPECIALIZING IN WIDE WIDTHS SINCE 1953

LADIES SHOES LADIES BOOTS MEN SHOES

• FASHION • DRESS • CASUAL • CORRECTIVE • SIZE 3-13 • WIDTHS D-EEE-EEEE

• WIDE WIDTHS • EXTRA WIDE CALFS & FOOT • SIZES 4-12 • WIDTHS D-EEE-EEEE (NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)

Always a size & width better

783-1702 783-8839

884-A EGLINTON W. W. of BATHURST

varžomasi A, B, C, D, senjorų, pensininkų ir moterų klasėse. Turnyrą parvyzdintai pravedė klubo pirmininkas Arūnas Jonikas, talkinamas Andriaus Zaleskio ir Raimundo Grigo.

Turnyro laimėtojai (Low Gross) paskelbti vyrų klasėje S. Podsedec-ki su 76 ir moterų klasėje E. Kėkš-tienė su 98 smūgiais. Visi kiti laimė-tojai (Low Net) išlyginamųjų smū-gių sistema, pagal klases pasiskirs-tė sekančiai: vyrų A klasė – 1 v. Al-gis Mikėlenas 64 (72), 2 v. Kęstutis Eimantas 68 (80); vyrų B – 1 v. Algis Zaliauskas 70 (87), 2 v. Algis Sapio-nis 70 (89); vyrų C – 1 v. Algis Smol-skis 68 (90), 2 v. Andrius Zaleskis 73 (95); vyrų D – 1 v. Romas Vaitkevi-čius 78 (110), 2 v. Linas Grybas 78 (114); senjorų klasėje – 1 v. Petras Stauskas 71 (82), 2 v. Vytautas As-trauskas 71 (90); pensininkų klasėje – 1 v. Jonas Danaitis 76 (90), 2 v. Anicetas Zalačenas 76 (95); moterų klasėje pirmosios vietos laimėtoja – Irena Kymantienė su 74 (92) smūgiais.

Svedinio primetimą arčiausiai vėliavos ant atskirų žaliųjų laimėjo Darius Vaitiūnas, Leonas Baziliaus-kas ir Vytautas Siminkevičius. Paslap-tingosios (Mystery) skylės laimėto-ju tapo Vytautas Vaitkevičius, o turny-ro dalyvio (Door Prize) laimėtoju – Algis Zaliauskas.

Sekantys klubo turnyrai įvyks: 1991 m. birželio 1 d. Springwater vietovėje, pradžią 9 v.r.; birželio 16 d. Camp Borden vietovėje, pradžią 12.30 v.p.p.; birželio 22 d. Golf Haven vietovėje, pradžią 8 v.r. Liepos mė-nesio turnyrų laiką ir vietas skelb-sime vėliau.

Ateitininkų žinios

Jaunųjų ateitininkų sąjunga rengia vasaros stovyklą Dainavo-ję, Mičigane, nuo liepos 7 iki lie-pos 21 d. Stovyklos tikslas padėti vaikams fiziškai ir dvasiškai brės-ti ir auklėti aplinkoje, kuri pagrįs-ta lietuviškumu, gamtos pažinimu, sportu, rankdarbiais ir ateitininkų ideologija. Mokestis vienam vai-kui \$210 (JAV). Registracija vyksta paštu iki birželio 1 d. Registraci-jos blankus galima gauti Toront-e pas R. Jonaitienę, tel. 239-3421.

Toronto jaunučių ir jaunųjų ateitininkų susirinkimas įvyks birželio 1, šeštadienį, 10 v.r. pas Aušrą Karkienę, 21 Baby Point Cres. Besirošiantiems įžodžiai bus egza-minai, o jaunieji baigs ruoštis už-baigimo programai. Užbaigimas įvyks birželio 15, šeštadienį, Lie-tuvių vaikų namuose, 57 Sylvan Avenue, Torontė. Inf.

Metinė ateitininkų šventė įvyks birželio 15 d. Šventę pradėsime Mišų auka Seselių namuose 10 v.r. Po Mišų – įžodžio iškilmės. Visos kuopos Mišiose dalyvaus su vėliavomis. 12 v. bus bendri pietūs. 13 v. – simpoziumas, kurio tikslas – paminėti 80 metų sukaktį (1911-1991) nuo prof. Prano Dovydaičio straipsnio "Trys pagrindiniai klausimai", išspausdinto 1911 m. "Ateitis" 1 nr. Su prof. P. Dovydaičio mintimis dalyvius supažindins dr. O. Gustainienė ir St. Dargis. Tema: "Trys pagrindiniai klausimai 1991-isiais metais" kalbės: D. Grajauskaitė, dr. R. Petrauskas ir R. Sakalaitė-Jonaitienė. Simpoziumo moderatorius – V. Kolyčis. Jaunučiai po pietų eina pasivaikš-čioti, o visi moksleiviai, studen-tai, jų tėvai ir sendraugiai daly-vauja simpoziume. O.G.

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai – visų rūšių
 - Koklinių plytelių (tile) įdėjimas
 - Vandentiekio vamzdžių taisymas
 - Dažymas
 - Vėdinimo įvedimas
 - Elektrinio šildymo taisymas
- Tel. 762-9190 Lic. E 1044

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius	8 % už 6 mėnesių term. indėlius	8 % už 1 m. term. indėlius	8.25% už 2 m. term. indėlius	8.25% už 3 m. term. indėlius	8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	9 % už 1 m. GIC invest. pažym.	9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	8 % už namų planą - OHOSP (variable rate)	7.25% už taupymo sąskaitą	7.75% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.
--------------------------------	---------------------------------	----------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	--------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	--	-------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---	---------------------------	------------------------------------	---------------------------------

IMA:

už asmenines paskolas nuo	12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	10.25%
2 metų	10.50%
3 metų	10.75% (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	10.25% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 85 milijonus dolerių

MasterCard Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius
YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):
416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUDANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707, Savininkas – Tom Thompson

JŪS GALITE PAGELBĖTI!

Jeigu jūs norite pagelbėti savo giminėms, draugams dovanokite automobilį Lietuvoje ar Sovietų Sąjungoje

Mes siūlome įvairių modelių automobilius, pagamintus Sovietų Sąjungoje:
Lada 2104, Samara 2108, Samara 2109, Niva, Tavria, Luaz.

TAVRIA – 5 greičių \$5,944 kanadiškais

LUAZ JEEP 4x4 \$6,996 kanadiškais

SAMARA 1.5-5 greičių \$9,000 kanadiškais

Dėl daugiau informacijų prašome kreiptis pas mus

LADA CANADA INC

1790 Albion Road, Rexdale, Ontario M9V 4J8
Telefonas: (416) 748-2100 FAX: (416) 748-2107 TELEX: 06-989241

"SOS" Lietuvos vaikai

Jau kuris laikas veikia organizacijos "SOS Lietuvos vaikai" Toronto skyrius. Mūsų tikslas — sujungti Kanados lietuvių pastangas, padėti Lietuvos vargingų bei daugiausiai vaikų šeimoms ir našlaičiams. Norime prisidėti prie Elenos Kubilienės vadovaujamos organizacijos "SOS Lietuvos vaikai" kilnaus darbo, steigiant paramos centrus neturtinoms šeimoms; šeimyninius vaikų namus našlaičiams; motinos ir kūdikio namus vienišoms motinoms.

Toronto įsteigtas koordinacinis komitetas, į kurį įeina Toronto abiejų parapijų KLK moterų draugijos skyrių, Anapilio moterų būrelio, "Labdaros", Hamiltono "SOS vaikai" ir kitų organizacijų atstovai. Dirbant kartu, bus daugiau pasiekta.

Kovo mėnesio pradžioje buvo paskelbtas vaikiškų drabužių, batų bei daiktų rinkimo vakas. Jau surinkta, surūšiuota ir supakuota daugiau kaip 100 dėžių su kūdikių ir vaikų drabužiais, avalyne, žaislais ir kt.

Nuoširdi padėka visiems taučiams, suaukojusiems šiuos daiktus. Aukos gautos iš Toronto, Mississaugos, Creemore, Wasagos, Staynerio, Collingwoodo, Delhi ir Tillsonburgo, Tecumecho, Ontario. Dideles sumas gavome net iš Otavos ir Winnipego bei apylinkių.

Nuoširdus ačiū visiems už aukas persiuntimo išlaidoms padengti. Surinkta \$1.300, bet siuntus persiūsti reikia \$4.500. Pinigus galima įnešti į "SOS vaikai" sąskaitą Priskelimo parapijos kredito kooperatyve nr. 160250.17.

Architektas Jurgis Sedaravičius kanadiečių mokykloje su-

rinko \$175 Lietuvos našlaičiams.

Palaikomas ryšys su Lietuva. Gauta laiškų iš vaikų ir šeimų, norinčių susirašinėti. Daug laiškų gauta iš sunkiai sergančių vaikų, ieškančių pagalbos ir draugų susirašinėjimui. Kiti vaikai nori susirašinėti angliškai, kad geriau išmokytų kalbą.

Kai kurios šeimos rašo laiškuose, kad norėtų paimti po vieną ar kelis vaikus iš vaikų namų, auginti savo šeimose, bet neturi lėšų, norėtų pagalbos. Jeigu būtų norinčių susirašinėti, užmegztų glaudesnius ryšius, adresus galima gauti iš Laimutės Gaizutienės tel. (416) 233-9144.

Toronto Maironio mokyklos vienos klasės mokiniai jau parašė laiškus į Lietuvą. Aštuonis adresus vargingų šeimų pasiėmė susirašinėti Hamiltono "SOS vaikai" skyrius. Būtų džiugu, jeigu tarp vaikų ir šeimų Lietuvoje ir išsivijoje užsimegztų glaudesnis ryšys. Vaikams būtų gera praktika mokintis lietuvių kalbą, daugiau sužinotų apie tėvų ir senelių tėvynę.

"SOS Lietuvos vaikai" Toronto komitetas kviečia visus įsijungti į Lietuvos vaikų šelpimą. Apie jo veiklą bus informuojama lietuvių visuomenė.

Laimutė Gaizutienė

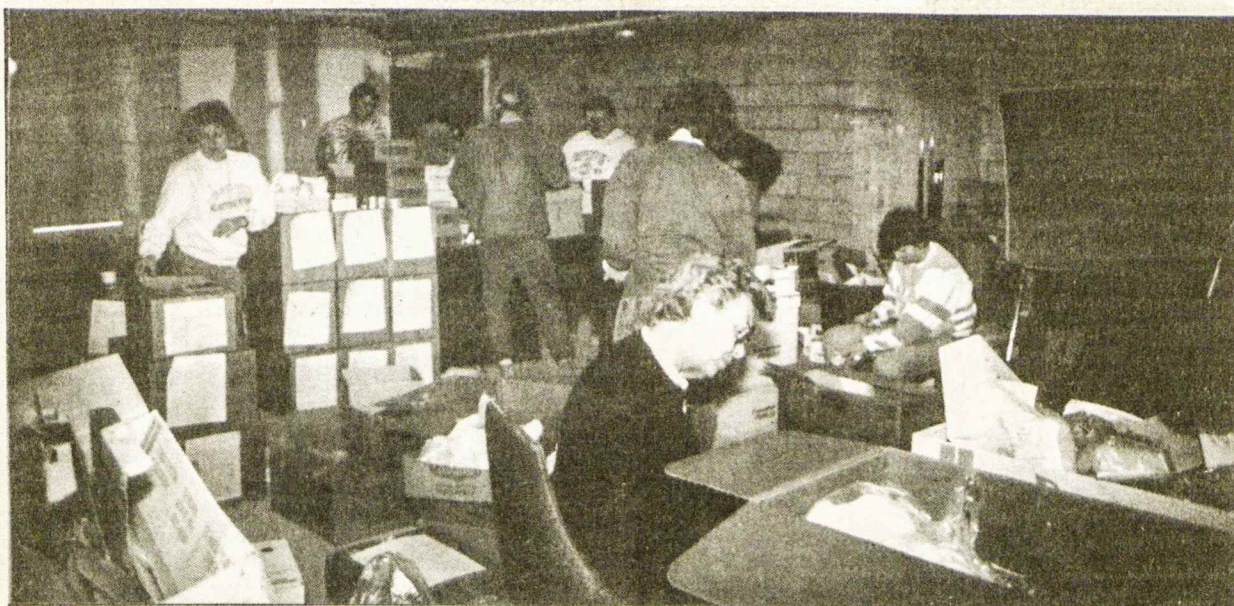
SKAITYTOJAI PASISAKO GYVENIMAS KAIME

Labai gražu mūsų Lietuvoje — viskas žaliuoja, žydi, kvėpia — antrasis Laisvės pavasaris po tokios klaukios žiemos. Ir dabar mus visaip gąsdina, grasina, bet jau apsispratom. Kai nuvažiuoji į Vilnių, ten pajunti tikrą okupaciją — matai tankus, barikadas, okupantų kareivius. O kaimas gyvena laisvą gyvenimą — sėja į dirvą grūdą, augina daigą, ir atrodo, kad tikrai jau nėra tų rusų nė kvapo, nes visur plėvėsuoja trispalvės, laisvai skamba bažnyčių varpai, vis daugiau žmonių sutraukdami. Viskas žymiai kitaip negu prieš trejus ar bent porą metų.

B. Jonelienė, Lietuva

Nori susirašinėti

Algirdas Samsonas, 16 metų amžiaus, esantis 11-je klaseje ir mokantis lietuvių, lenkų ir rusų kalbas, nori susirašinėti su užjūrio lietuviškai maždaug savo amžiaus. Adresas: Alytus, Naujoji 26-37, U.S.S.R., Lithuania.

Krizės centre, Toronto Lietuvių namuose, ruošiami vaistų siuntai Lietuvai

Nuotr. Alg. Vaičiūno

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vo suteikta ir Kanadoje įsikūrusiems graikams.

Ji leido Kanadoje dešimtį metų išgyvenusiems graikams, sulaukusiems 60 metų amžiaus ir turintiems šeimą, kasmet gauti po \$15.000 iš karo veteranams skiriamų lėšų. Jie betgi turėjo parūpinti Graikijos vyriausybės liudijimą, kad yra dalyvavę pagrindžio kovose prieš Graikiją okupavusius vokiečius. Kanados karo veteranų administracijos atstovė Louise Neveu pranešė, kad jau 1989 m. pasirodė suklastotų liudijimų veteranų privilegijoms gauti.

Kai kurie graikai parūpinai liudijimais teigė, kad jie dalyvavo ginkluotose pagrindžio kovose prieš vokiečius, nors pagal asmeninius savo dokumentus jie tada tebuvo maži vaikai ir kartais net kūdikiai. Graikijos vyriausybės pareigūnai, patikrinę liudijimus, apie 10% rado suklastotų. Dabar Graikija buvo paprašyta patikrinti net 930 su karo veteranų privilegijos prašymais gautų liudijimų. Neteisėtai gautas karo veteranų pašalpas sukčiaujantis graikai turės grąžinti Kanados išdui. Išeikvota suma nebuvo paskelbta.

Kanados valdžios skola artėja prie \$400 milijonų. Gyvenama viltimi, kad ją pradės sumąžinti su dideliu triukšmu buvusio finansų ministro M. Wilsono įvestas prekių ir paslaugų 7% GST mokesčiai. Spaudoje pasigirsta balsų, kad Kanados išdaz iš šio mokesčio gaus gerokai daugiau pajamų negu buvo tikėtasi. Jau pradeda spelioti, kad ministeris pirm. B. Mulroney galės sumažinti benzino ir kai kurių kitų gaminių valstybinį mokestį.

Jam ir Kanados provincijų premjerams, ypač Ontario premjerui Bob Rae, netikėtą problemą atnešė arčiau JAV gyvenančių kanadiečių beveik masinis važinėjimas į amerikiečių krautuves. Ten ne tik benzinas, rūkalai bei pramonės prekės, bet ir maisto gaminiai maždaug trečdaliu pigesni negu Kanadoje. Čia kainas išputė per didelį Kanados ir provincinių vyriausybių mokesčiai, gerokai didesni net ir už dabar įvestą GST mokestį. Kanadiečių veržimasi į JAV

krautuves tegali pristabdyti gaminius atpiginantys federacinių ir provincinių mokesčių sumažinimas.

Otavoje surengtoje konferencijoje Kanados valdinėms skoloms sumažinti dvylikametis VI skyriaus moksleivis Corey Snow anuometiniam finansų ministeriui M. Wilsonui įteikė \$168. Juos jis surinko kanadiečiams įprastu atliekamų daiktų išpardavimu garaže, šįkart kaimynams pardavęs savo žaislus. M. Wilsonas pažadėjo tą \$168 vaiko auką įdėti į planuojamą įsteigti fondą,

Torontas vokiečių akimis

Didžiausi pasaulyje kelionių bei atostogų mėgėjai užsienyje yra vokiečiai. Jų milijonai kiekvienais metais praleidžia savo atostogas pietinėse Europos valstybėse.

Gerokai smukus dolerio vertei, atsirado vokiečiams graži proga pakelti sparnus į Ameriką, neaplenkiant ir Klevo lapo krašto.

Vokiškos spaudos kelionių skyriuose pasirodo straipsniai apie Kanadą, Britų Kolumbijos, Kvebeko, Ontario provincijas bei jų miestus.

Norėčiau Kanados lietuvių supažindinti su aprašytu Toronto vaizdu, kurį vokiečių Jenny Kreysing pradeda nuo beisbolo rungtynių "Skydome" stadione. Žiūrovai dažnai šokinėja nuo kėdžių, kadangi buvo "strike out"; jis yra geras "picieris" ir dabar atina antras "inning". Sudėtingos taisyklės, tad pirmos rungtynės taip ir liks vokiečiai nesuprantamos. Žiūrovai pasigardžiuodami valgo "hamburgerius", cukrinę vatą, šiltus "suniukus", užsigėrdami "Coca-Cola".

Torontas — Ontario prov. sostinė su trim milijonais gyventojų. Tai kosmopolitinis miestas. Indėnai šią vietovę vadino "Tarantua", kurioje šiandieną matomi dangoraižiai. Šalia anglų ir prancūzų emigrantų, gyvena per 450.000 italų, 350.000 azijiečių, 250.000 portugalų, 170.000 vokiečių, tūkstančiai graikų, vengrų, ukrainiečių ir per 80 kitų etninių grupių. Leidžiami 40 įvairiomis kalbomis laikraščiai. Nenuostabu, kad žygiuojant Toronto gatvėmis atrodo, jog kartu atliekama kelionė aplink pasaulį, nes pvz. Toronte yra didžiausias Š. Amerikoje kiniečių kvartalas (mano nuomone — Vankuveris), nemaža Portugalijos "village". Žygiuodamas per "mažąją Italiją" jautiesi kaip Romoje.

Ši etninė įtaka, skirtingos kultūros esą nepadarė naujų at-

eivių tikrais kanadiečiais, jie nesutirpo kanadiškame katile, nes atvykėliai išlaikė savo tapatybę.

Spaudos bendradarbis skaitytųją perkelia į Fort York vietovę, kur kariai atvaizduoja 1812 m. kovas. Buvęs "hipių" kvartalas Yorkville tapo kavinių, valgyklų bei gražių krautuvių centru. Neapleista "Casa Loma", pastatyta 1911 m. pramonininko Henriko Pellato, šiandieną tapusi turistų atrakcija. Minima menininko Henriko Moore paroda, sutraukianti meno aistrauolius iš viso pasaulio.

Kanadiečiai esą stiprūs senų pastatų mėgėjai ir konservatoriai, neleidžia jų nugriauti, nežiūrint siūlomų aukštų kainų nekilnojamo turto pardavėjui. Prie tokių pvz. priklauso nedidelė anglikonų šventovė (prie jos — Eaton centras).

Prie uosto įrengtos parduotuvės ir kultūros centras, pastatytas aukščiausias pasaulyje pastatas — CN bokštas. Saulėtą dieną iš jo matomas Niagaros krioklys. Vokiečiai esą privalo jį aplankyti, nes krioklys priklauso prie būtinai lankomų vietovių. Beveik 12 milijonų žmonių aplanko Niagarą. Aprašydama Torontą, spauda dažniausiai spausdina "Casa Loma" ir "Skydome" nuotraukas.

Šiuo metu 1 kanad. dol. vertė — 1 markė 48 pf., o vidutinės metinės vokiečio pajamos siekia 30.000 markių, tačiau iš jų atskaitomi labai aukšti pajamų, senatvės, nedarbo, ligonių kasos ir kt. mokesčiai. Tad "grynos" pajamos siekia apie 20.000 markių.

K. Baronas

Metinė "TEVIŠKĖS ŽIBURIS" prenumerata oro paštu — 100 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video. KODĖL MOKĖTI DAUGIAU! Skambinkite tel. 244-1822.

HALLING ELECTRICAL

(Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsintuvai
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Telefonai:

Bloor ir Jane gatvių kampas

(staigos (416) 762-7393

Toronto, Ontario M6S 4W3

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Tel. 240-0594

Weston, Ontario M9N 1J2

(24 valandas)

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

Telefonas

prie Windermere Ave.

(staigos (416) 763-3362

Toronto, Ontario M6S 2S4

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonai — (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

- Turi daugiau kaip 13 metų patyrimą investicijų srityje
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

FAX 233-0285

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.

Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkos atskirai.

Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

Tel. 233-3334

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 5 v.p.p.

Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

110220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

TEL: (416) 769-0631 2938 Dundas Street West,
FAX: (416) 769-0586 Toronto, Ontario, Canada
M6P 1Y8

220V — 50 Hz

Video players — (PAL-SECAM)
nuo — \$199.99

Video kasetės
(PAL-SECAM) E120
\$2.60

Multisystem VCR's
nuo — \$529.99
(PAL-SECAM-NTSC)

PANASONIC & HITACHI
Video kameros
nuo — \$1199.99

VHS
PAL SECAM

Mes taip pat pakeičiame video juostas iš PAL į NTSC ir iš NTSC į PAL. Speciali kaina 3v. tik \$30.

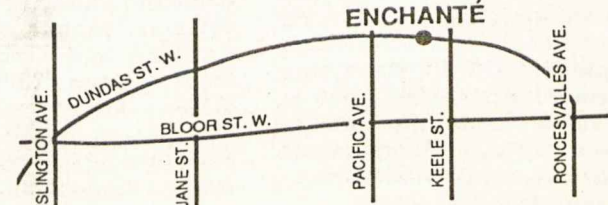
Taisome ir turime naujų dalių Vilniuje, Lietuvoje

Audio kasetės 90 minučių tik \$0.75

PAL-SECAM 220V 50 Hz VCR
nuo — \$349.99

Radio su kasetėmis
nuo — \$39.99

Atidaryta
Pirmad. ir antrad. 10 v.r. iki 6 v.v.
Treciad, ketvirtad., penktad. 10 v.r. iki 8 v.v.
Šeštadienį 10 v.r. iki 4 v.p.p.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Gegužės 26, sekmadienį, mūsų šventovėje per 9.30 v.r. Mišias giedojo sol. Vaclovas Pavilonis, o jį vargonais palydėjo muz. Valdas Ramanauskas. Per 11 v.r. Mišias giedojo neįvykusioji į dainų šventę mūsų parapijos choro dalis, palydima muz. V. Ramanausko.

— Pakrikštytas Viktoro ir Lucille (Dion) Pakalnių sūnus Petras-Vincents.

— Gegužės 23 palaidota a.a. Elena Tolvaišienė, 53 m. amžiaus.

— Gegužės 25 d. Toronte mirė a.a. Klemensas Naudužas, 80 m. amžiaus. — Mišios birželio 2, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Stasį Perminą, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Marcelę Jokubaitienę.

Lietuvių namų žinios

— Birželio 1, šeštadienį, vartotų daiktų ir drabužių vajas eina gana skėmingai. Dar trūksta vartotų daiktų. Pelnas skiriamas Lietuvių slaugos namams. Rengėjai — Lietuvių namai ir tautinių šokių ansamblis "Atžalynas". Norintieji paaukoti vartotus daiktus prašomi atvežti į LN raštinę. Jei tai neįmanoma, prašoma skambinti LN vedėjui Teodorui Stanuliuviui tel. 532-3311, ir daiktai bus pristatyti į LN.

— Liepos 14, sekmadienį, įvyks LN vyrų būrelio ir tautinių šokių grupės "Atžalynas" gegužinė Boyd Conservation vietovėje prie Woodbridge miestelio tarp Islingtono ir greitkelio nr. 7.

— Sekmadienio popietėje, greičiausiai dėl įvairių priežasčių, dalyvių skaičius nukrito iki 100 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: R. R. Ulezkai iš Panevėžio, V. O. Rociūnai iš Independence, Ohio, JAV.

Aukos slaugos namams

\$1,000 — V. Abramavičius, dr. S. E. Čepai, Elzbieta Valantienė savo vyro a.a. Jono atminimui, M. E. Zabulioniai; \$700 — Vyt. Pačauskas, Wasaga Beach, Ont.; \$500 — B. S. Matulevičiai; \$400 — J. Belickaitė-Vastokienė, Maddock, Ont.; \$300 — G. A. Ališauskai-Allis, St. Catharines, Ont.; \$250 — B. G. Čizikai, P. Petrakis; \$200 — V. Jasinevičius, O. P. Polgrimai, St. Catharines, Ont.; \$100 — A. Abramaitė, V. Anyšienė, O. Dementavičienė, Ada Jucienė, V. Kuraitis, P. Pakalka, V. Puodžiūnas, S. Ruibys, A. Vingėvičius; \$50 — A. Dobis, M. Kvedarinas; \$20 — kun. M. Golabek, Barry's Bay, Ont., a.a. Leono Aleksno atminimui; \$50 — J. Aniol; a.a. Elenos Onos Tolvaišienės atminimui \$30 — T. B. Stanuliuvi; \$25 — dr. G. Gincauskaitė; a.a. Marijos Traškevickienės atminimui \$50 — Marija Jakubauskienė; a.a. Juozo Dragasiaus atminimui \$50 — Lois Dagys; a.a. Genovaitės Kuzmarskienės atminimui \$20 — Medžiotojų ir žūklautojų klubas "Tauras"; a.a. M. Traškevickienės atminimui \$57 — H. R. Miklai, Long Island, NY, JAV.

Statybos fonde yra \$459,174. Aukos priimamos Toronte ir Hamiltono kredito kooperatyvuose.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms rengėjoms už suruoštą man atmintiną, puikų mergvakarį. Ačiū ponions ir panelems už dalyvavimą ir už tos gražios popietės praleidimą su manimi. Nuoširdžiai dėkoju visoms už labai gražias bei vertingas dovanas. Jos man visada primins jus.

Dėkoju savo brangiai krikšto mamai Irenai Baltakienai už idėją rūpestį, pastangas ir darbą; sutvirtinimo mamai Irenai Vadauskienai už įvairiausių pagalbą bei talką. Taip pat mano nuoširdi padėka Aušrai Karkienai už tokį įdomų šios popietės pravedimą.

Dar kartą nuoširdus ačiū mieloms ponions ir panelems.

Dėkinga — Rasa Vaidilaitė

Septintajam pasaulio jaunimo kongresui, įvyksiančiam Pietų Amerikoje, sparčiai ruošiamasi. PLJ s-gos pirm. Alvydas Saplys išvyko į Argentina, kur vyksta svarbūs akivaizdiniai posėdžiai. Inf.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Ateinantis šeštadienis — mėnesio pirmasis. Gyvojo rožinio draugija renkasi šventovėje 10.30 v.r. Mišios — 11 v.r. "Vilniaus" rūmuose Mišios pensininkams — 5 v.p.p.

— Pakrikštytas: Antoine, Eglės-Daivos (Procutaitės) ir Dominique Denis sūnus.

— Ruošiasi tuoktis: Henry Tamašauskas su Heidi Fauenlob; Rasa Vaidilaitė su Alenu Pavilaniū.

— Parapijos tarybos labdaros sekcija paaukkojo \$500 pranciškonų vadovaujamam jaunimo centrui Nidoje, Lietuvoje. Jaunimo centro įrengimams vadovauja pas mus buvęs kun. Edmundas Atkočiūnas, OFM.

— Parapijos biblioteka, kuriai vadovauja P. Jurėnas ir talkina R. Žiogarys, nuo birželio 9 d. bus uždaryta vasaros atostogoms. Skaitytojai prašomi iš anksto apsirūpinti knygomis.

— Parapijos tarybos jaunų šeimų sekcijos metinė gegužinė — birželio 9 d. Renė parke. Šeimos atsineša savo pietus. Dėl informacijų skambinti S. Šileikienei 766-9241 arba I. Paškauskienėi 829-2274.

— Karavano pasai yra platinami salėje po Mišių ir parapijos banke.

— "Walk-A-Thon" baltiečių organizuojamų eitynių blankei — klebonijos raštinėje.

— Mišios birželio 2, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Adolfą ir Kazimierą Alseikas, 9.20 v.r. — už Dervinį šeimos mirusius, 10.15 v.r. — už a.a. Vinco Pranckevičių, Praną Pargauską, 11.30 v.r. — prašant Lietuvai laisvės.

Baltiečių sibirinių trėminių minėjimas Toronte įvyks birželio 14, penktadienį, 4.30 v.p.p. Visi prašomi rinktis prie geležinkelio stoties — Union Station. Simbolika — Baltijos valstybių žmonės buvo išvežami traukiniais. Gausiai su plakatais ir vėliavomis kviečiami minėjime dalyvauti. Ieškomi asmenys, kurie asmeniškai pergyveno trėminius. Kalbės federacinės, provincinės ir miesto valdžios žmonės. Šv. Pauliaus šventovėje (kaip kiekvienais metais) 8 v. įvyks eukumeninės pamaldos. Liturginę programą ruošia Toronte lietuvių parapijų klebonai. Baltiečių moterų federacija atliks visą kitą paruošiamąjį darbą. Inf.

Estai, latviai ir lietuviai rengia ir šiais metais eitynes "The Baltic Way In Canada, Freedom Walk". Pernai šiuo būdu buvo surinkta \$135,000. Lietuvių savo dalyvavimu uždirbo \$20,000. Ši suma buvo paskirta Lietuvos ligoninių paramai. Šių metų eitynių užmojis — suteikti \$250,000. Eitynės įvyks sekmadienį, birželio 16, nuo 8 v.r. iki 10 v.v. Žygiavimas prasidės Harbourfront, 235 Queens Quay West. 25 km maršrutas: palei ežerą per High Park, Bloor ir College gatvėmis palei Lietuvių namus, Prisikėlimo parapiją, Latvų namus, Broadway gatvę pro Estų namus ir atgal iki Harbourfront, kur eitynės baigsis.

Visi tautiečiai prašomi eitynėse gausiai dalyvauti ir paremti lietuvišką veiklą. Registracijos blankus bus galima gauti parapijose ir lietuviškoje, įstaigose. Informacija — KLB raštinėje, 1573 Bloor St. West, tel. 588-6225.

KLB Toronte apylinkės valdyba

Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris Kanadoje organizuoja išvyką į Romuvos stovyklavietę liepos 12-14 d.d. kviečiame gausiai dalyvauti visus — vaikus ir suaugusius. Dėl informacijos kreiptis pas K. Pajaujį, tel. 621-5468.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukko: \$200 — S. Krašauskas; \$100 — P. Ūkelienė; \$50 — R. A. Ulbos; \$20 — E. Kasiulis, A. Langas.

Toronto Prisikėlimo parapijos jaunimas, priėmęs Sutvirtinimo sakramentą gegužės 12 d. su vysk. P. BALTAKIU, OFM, parapijos kunigais ir paruošėjomis

Toronto Lietuvių namuose birželio 9, sekmadienį, 2.30 v.p.p., spaudos darbuotojai VALDAS ir NIJOLĖ PETRAUSKAI skaitys

PASKAITA

Sąjūdis, Laisvės lyga ir Lietuvos rašytojas

Bus atsakoma į klausimus. Kviečiame visus dalyvauti šioje įdomioje paskaitoje. Įėjimas — laisva auka.

Rengia Lietuvių namų kultūros komisija

A.a. Stasio Macijausko atminimui brolis Jonas "Tėviškės žiburiams" aukojo \$100.

A.a. Aldonos Kupčikienės pirmą mirties metinių atminimui vyras Bronius "Tėviškės žiburiams" aukojo \$50.

A.a. Juozo Jagėlos atminimui Aldona ir Antanas Minelgos, JAV, "Tėviškės žiburiams" aukojo \$50.

A.a. Jono Bušinsko atminimui vietoje gėlių Anelė ir Jurgis Aušrotai, London, Ont., "Tėviškės žiburiams" aukojo \$20.

Pavasarinis kapinių lankymas gegužės 26 d. ir ši kartą sutraukė gana gausią tautiečių minią, nors lietingas oras ne vieną tautietį atbaidė nuo kelionės į Šv. Jono kapines Mississaugoje, kur išsisi į jai per 2000 palaidotų tautiečių. Tradicinės pamaldos dėl lietingo oro įvyko Lietuvos kankinių šventovėje 3 v.p.p. Mišias už mirusius atnašavo šeši apylinkinių lietuvių parapijų kunigai. Pamokslą pasakė Lietuvos kankinių parapijos klebonas kun. J. Staškus, išryškindamas gyvųjų jungtį su mirusiais, gyvenančiais nežemišku gyvenimu. Pavaiduodamas muziką J. Govėdą, išvykusį į dainų šventę Čikagone, vargonavo pūnketis Valdas Ramanauskas, giedodamas sol. R. Strimaitis ir visi pamaldų dalyviai. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu. Pabaigoje kun. J. Staškus priminė sovietinių karinių dainių išpuolius Lietuvoje, sunaikintą Lietuvos mutines, žuvusius ir sužeistuosius lietuvių pareigūnus ir skatino reaguoti laisvais Kanados vyriausybei ir demonstracijoms.

Dailės parodą gegužės 26 d. pavašarinio kapinių lankymo proga Anapilio parodų (muziejus) salėje surengė Anapilio moterų būrelis. Dalyvavo su savo kūrinių dail. Valentina Balsienė ir Veronika Paulionienė iš St. Catharines, Ont. Pirmosios keramikos kūrinių buvo išdėstyti salės viduryje, o antrosios paveikslai švytėjo ant salės sienų. V. Balsienė keramikos srityje yra jau toli pažengusi ir visuomenai žinoma iš daugelio jos parodų. Savo kūryboje įtinai jau senokai reikišiai ir yra pasiekusi pasigėrėtinų rezultatų. "Keramika yra mano vaistai, padedantis užmiršti kasdienybės rūpesčius" — pareiškė dailininkė. V. Paulionienė pasirodė su savo kūryba viešumoje pirmą kartą. Ji save laiko mėgėja, paveldėjusia talentą iš savo tėvo, kuris buvo profesionalus dailininkas, baigęs Petrapilios meno akademiją. Jos paveikslai ribojasi gamtos vaizdais, kuriuose dvelkia gana plati spalvų, nuotaikų ir derinių įvairovė. Jos paveikslai šioje parodoje nebuvo parodami, nors pirkėjų buvo.

Gausius lietuvių kapinių lankytuosius gegužės 26 d. maistu aprūpino KLB moterų dr. J. S. Lieutovos kankinių par. skyrius, paruošęs pietus didžiojoje Anapilio salėje. Už 5 dol. lankytojai galėjo socialiai pavalgyti, ypač atvažiavusieji iš toliau. Ten pat salėje "SOS vaikai" organizacijos atstovės rinko aukas vaikų drabužių siuntai į Lietuvą.

Lietuvių muzikos šventėje, įvykusioje gegužės 15-28 d.d., šalia visų kitų idomių ir reikšmingų renginių, VII-oji Dainų šventė pereiną sekmadienį, gegužės 26 d. sutraukė tūkstančius žiūrovų iš įvairių JAV ir Kanados vietovių. Iš Toronte trimis autobusais važiavo choristai ir kai kurie svečiai. Kiti Čikagą pasiekė automobiliais bei lėktuvais. Šventė buvo labai įspūdinga, tapusi savotiška tautine demonstracija, rodančia glaudžius išeivijos ryšius su Lietuva, iš kurios pirmą kartą dalyvavo 50 asmenų orkestras ir koncerto dirigentai. (Plačiau kt. nr.)

"The Globe and Mail" 1991. V. 21 išspausdino ukrainiečio profesorius L. Lucink'o laišką, atsieliepiantį į dienraščio korespondento Maskvoje J. Sallot tvirtinimą, esą ukrainiečiai pavydi Baltijos respublikoms, kur esąs geresnis ekonominis gyvenimas. Pasak L. Lucink'o, tai netiesa. Ukrainiečiai remia baltiečių kovą už nepriklausomybę, vienas jų savignos būrys talkina Vilniuje Lietuvos parlamento gynėjams. Ukrainiečių sąjūdis "Ruch" esą taip pat siekia nepriklausomybės. Ir baltiečių laimėjimai kovoje už nepriklausomybę bus precedentas ir ukrainiečiams.

Ontario provincijos pilietybės ministrė Elaine Ziemba gegužės 16 d. sukvietė etninės spaudos atstovus, kuriems pranešė apie naująją provincijoje pradedamą strategiją prieš rasizmą. Bus vykdomas naujas nusištatymas (policy) visose valdžios ministerijose, agentūrose, tarybose ir komisijose. Steigiamas sekretoriatas ("Ontario Anti-Racism Secretariat"), buvusio "Race Relations Directorate" vietoje ir sudaromas patariamasis organas valdžiai "Ontario Anti-Racism Advisory Group". Ministrė E. Ziemba pranešimą padarė priėmimo Chesnut Park viešbutyje, susirinkus apie 200 etninės spaudos ir kitų įvairių organizacijų atstovams, siekiantiems lygių teisių "matomoms" mažumoms. RSJ

"The Toronto Sun" 1991. I. 26 laidoje išspausdino korespondentės Licia Corbella straipsnį "Days of Fear" (Baimės dienų), kuriame rašoma — dr. Antanas Pacevičius ir žmona dailininkė Sofija — tai pora iš tūkstančių lietuvių, kovojančių už Vakarų pagalbą Lietuvai. Dr. Pacevičius pabrėžė, kad Lietuva kaip ir Kuveitas, o gal ir daugiau užsitarnauja vakariečių paramos. S. Pacevičienė su šaromais akys pasakojusi, kaip jos mamos pusbrolio buvo prievartai nutemptas į miestelio aikštę stebėti sovietų nužudytų tautiečių. Tai buvo aukos už Lietuvos laisvę. Ir šiuo metu sovietų tankai patalpuoja Vilniaus gatvėse ir sausio 13-ją traukino Lietuvos žmones. Pacevičiai ragina Kanados vyriausybę būti kelrodžiui, pateikiant faktinį Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą. Straipsnis papuoštas dviem Pacevičių nuotraukom, viena iš jų prie S. Pacevičienės gyvenamojo namo Lietuvoje. A.

A.a. pulkininko Tado Bartkaus atminimui, užjausdami žmoną Evą ir sūnų Petrą, Sarnios lietuvių "Tėviškės žiburiams" aukojo po \$10; K. Balčiūnas, V. Balčiūnas, S. Čeponis, J. Klirikaitis, P. Seibutis, S. Rimkus, S. Urbantas.

Wasaga Beach, Ont.

DAUG PO KARO Kanadon atvažiavusių lietuvių apsigyveno Toronte, Hamiltone, nes čia lengviau buvo galima įsidarbinti. Ekonimiškai sustiprėję, pradėjo statyti vasarnamius, daugiausia Wasagoje, į kurią, pensijinio amžiaus sulaukus, persikėlė nemažai tautiečių nuolatiniam gyvenimui. Šiuo metu priskaitoma apie 60 šeimų. Lietuvos kankinių parapijos klebono kun. J. Staškaus dėka patobulinta a.a. kun. P. Azubalo statyta šventovė, šalia kurios stovėjo du labai apleisti pastatai: viename iš jų įrengė salę, virtuvę, du kambarius. Daug dirbo Petras Bridickas, talkinant Ignui Pakarnai ir kitiems. Čia kiekvieną sekmadienį laukomos pamaldos, o vasaros metu net dvejos.

Išsikūrusi KLB apylinkė, kuriai vadovauja Juozas Mažeika. Nuo 1989 m. iki 1991 m. nusiųsta KLB veiklai paremti \$3,000, o Pagalbos Lietuvai vajui — \$12,000. Tai labai dideli mažos apylinkės įnašai. Gražiai veikia ir Moterų būrelis su pirmininke Aldona Vitkiene, sekretore Garbaciauskiene, išdininke J. Dūdienne ir narėmis E. Tribinevičiene ir Laurina vičiene. Revizijos komisijoj — B. Mažeikienė ir Krikščionių. Būrelinio narės kiekvieną sekmadienį po pamaldų parduoda kavą ir pyragus, kuriuos pačios suaukoka. Vasaros metu buvo suruošta mugė, davusi pelno, kurį labai pakėlė M. Vaitiekienės meniškos lėšos. Iš gautų lėšų per 1990-1991 metus aukėjo: radijo valandėlei \$50, "Tėviškės žiburiams" \$100, Lietuvos kankinių parapijai \$200, Urugvajaus liet. parapijai \$240, Lietuvos pagalbai \$1,200, Nijolei Sadunaitėi \$100. Pasiūsti 4 siuntiniai vaikams į Lietuvą \$474 vertės, a.a. Jonaičio atminimui "Caritui" \$100. Be to, išleista kiek salės pagražinimui, įgytos užuolaidos, staltiesės salėi, užtiesimai altoriui. Ruošiamos sušneštinės vaisės Vasario 16, Motinos dieni be mokesčio. Vyrai talkininkauja moterims, tvarko ir valo šventovę, pamainomis pjauna žolę, sekmadieniais renka aukas, vadovauja giedojimui pamaldose. Visų tų darbų vadovai: J. Pakarna, Br. Vitkus, A. Kanapka ir Gudas. Liepos mėnesį Moterų būrelis ruošia mugę ir tikisi vėl sulaukti daug svečių. T.S.

Century 21 OFFORD REALTY LTD. Member Broker 1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduoant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į Angelę Šalvaitę, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patars. Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

MONTREALQUE

Birželinį trėminių minėjimas bus birželio 13, ketvirtadienį, 7 v.v. Šv. Jono estų evangelikų-liuteronų šventovėje, 4345 Marcell Ave. Šiais metais minėjimą rengia Montrealio estų bendruomenė. Tai pirmas kartas, kai keičiama šio minėjimo programa ir vieta. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

KLB moterų draugijos Montrealio skyriaus visuotinis susirinkimas įvyks birželio 2 d. po 11 val. Mišių seselijų namuose. Visos narės ir viešnios kviečiamos dalyvauti.

Tarptautinės ritminės gimnastikos varžybos rengiamos birželio 7-9 d.d. Montrealyje, Pierre Charbonneau centre (prie Olimpionio stadiono). Į šias varžybas atvyksta dvi gimnastės iš Lietuvos: Jurgita Leščinskaitė ir Kristina Kliukevičiūtė, lydimos trenerės Vaidos Kubilienės ir dviejų globėjų. Praeitą rudenį panašios Montrealio varžybose šios mergaitės laimėjo visus aukso medalius.

A.a. Arvydas Kriščiokaitis, 42 m. amžiaus, mirė gegužės 16 d. Iš Šv. Kazimiero šventovės gegužės 18 d. palaidotas Rideau Memorial Gardens, Dollard des Ormeaux, Que., kapinėse. Liūdi žmona, tėvai, brolis ir daug giminiių bei draugų.

Ateinančiais metais Montrealio miestas švenčia 350 metų sukaktį nuo įsikūrimo. Ta proga įvairūs renginiai numatomi 1992 m. nuo gegužės 15 d. iki spalio 12 d. Yra sudarytas minėjimui rengti komitetas, kuris prašo iki š.m. birželio

15 d. duoti pasiūlymus bei projektus. Informacijai tel. 872-1992. B.S.

Dr. Alenas Pavilaniš išrinktas pirmininku Kanados šeimų gydytojų Kvebeko sekcijos. Jis yra ne tik šeimos gydytojas, bet ir medicinos profesorius Montrealio universitete. Apie jį plačiau rašė profesinis laikraštis "L'Actualite Medicale". Pasak jo, dr. A. Pavilaniš planuoja plėsti visuomeninį švietimą gydytojo-paciento santykių srityje, rūpintis gydytojų apsikaitimu su R. Europos kraštais, ypač Lietuva, stiprinti dialbiškumą gydytojų veikloje. Kvebeko sekcijoje yra 1725 gydytojai. Kor.

Dr. ALENAS PAVILANIS, naujasis Kanados šeimų gydytojų kolegijos Kvebeko sekcijos pirmininkas

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS Res.: 256-5355 C.I.B. GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC. 3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8 Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	9 %	Taupymo — special.	5 1/2 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 3/4 %	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einamos sąsk.	3 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 1/4 %	RRIF — RRSP — term.	9 1/4 %
60 d. - 119 d.	7 1/4 %	RRIF — RRSP — taup.	5 3/4 %
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Nekilin. turto nuo 10 1/4 %, asmenines — nuo 11 1/4 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

IEŠKAU PENSININKŲ POROS nuomoti butą žemesne kaina. Skambinti tel. 769-6066.

IŠNUOMOJU dviejų miegamųjų vasarnamį French River netoli Noelville, Ont. Skambinti Izaabelei Simonavičienei tel. 231-2174 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom — vestuvėms, krikštynom, laidotuvių, parengiamam. Skambinkite Vidai Šiaučilienei tel. (416) 626-5184.

GĖLĖS VESTUVĖMS

Meniška paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.

"LEDAS" REFRIGERATION

Taisau — visų rūšių šaldytuvus; automobilių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovinimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina. RAIMONDAS JARECKAS tel. (416) 536-8390 Toronte.

IEŠKAU VAIKAMS AUKLĖS, kuri galėtų gyventi kartu. Turi kalbėti rusiškai. Skambinti tel. 781-3764 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noruk (didisnius kiekius pristatytai į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

IMOKĖJUS PINIGUS į paslaugas "Rūta" sąskaita, jūs galite aprūpinti Lietuvoje savo giminaičius, draugus, senelius ir vaikų namus šviežia skerdiena — 70 kg (\$130), rūkytos mėsos gaminiais — 20 kg (\$150), sausos maisto rinkiniu — \$150. Visi užsakymai pristatomi į namus. Teirautis tel. 1-(416)-536-4742, Toronte.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

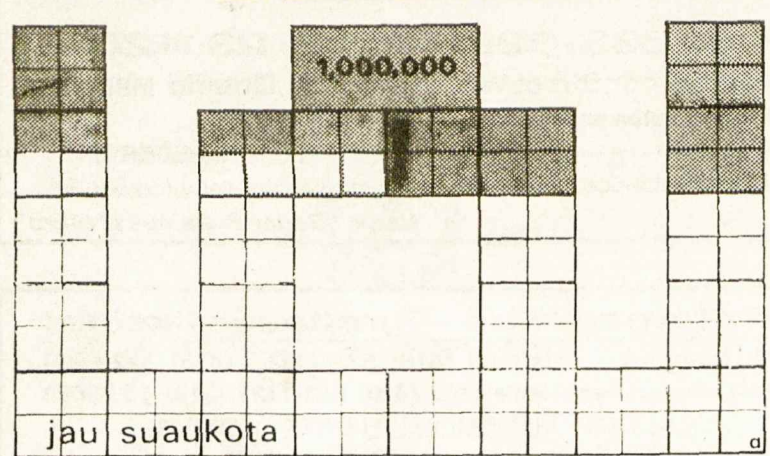
Nijolė Bates Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba. • Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue, Toronto, Ontario M6S 2X9

Pirkite namus geresnei savo atečiai

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: Kanados lietuvių bendruomenė — PLV Aukos siųsti: Pagalbos Lietuvai vajus (PLV), 1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.